

ZÁPAS

O DUŠI 75

Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!

LEDEN 2003

*Sola Scriptura – Jedině Písmo
Solus Christus – Jedině Kristus
Soli Deo Gloria – Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia – Jedině Milostí
Sola Fide – Jedině Vírou*

OBSAH

Dokonalí?	1
Vzdálení živému Bohu	3
Pane, nauč mne modlit se	5
Co se děje, když se modlím?	5
Boží způsob obnovy	8
„Soli Pavel Steiger“	13
Teologický heretik?	17
Spiritualita žáků	23
Evangelikální církve	25
Tradiční církve a domácí skupinky	26
Oikos	27
Dějiny desátků	28
Doktrinální nevyhraněnost	33
Jsem vděčný?	33
Je Evangelium pravdivé?	34
Dobrá novina	35
Dopisy posluchačů	37
Dobrá novina TWR	39
Poutníková četba	41
Napsali jste nám	42

DOKONALÍ?

Při prvním čtení textu *Mt 5,43-48* se čtenáře musí zmocnit určitá pochybnost: „**Bud'te dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec!**“ Je možné něco takového žádat, nespletli se překladatelé při interpretaci? Může být člověk dokonalý, jako je dokonalý nebeský Otec? Nezní to dokonce jako rouhání? Člověče, buď dokonalý jako tvůj nebeský Otec! A co více! Představte si, že tento nárok budete předávat ostatním. Sestry a bratři, buďte dokonalí jako váš Otec! Není laťka položena příliš vysoko?

V předcházejícím verši Ježíš říká: „*Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci a pohané nečiní totéž? A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního.*“

Tiše předpokládá, že milujeme své bližní, máme rádi své sestry a bratry, prokazujeme jim úctu pozdravu nebo moderně řečeno, chováme se k nim slušně. Skutečnost, že člověk ctí členy svého vlastního společenství, je natolik samozřejmá, že toto kladně chápané jednání přiznává i záporně zobrazovaným celníkům. Jaká je však naše církevní realita? Jaká je naše osobní realita? Splňujeme alespoň tento základní předpoklad slušného chování? V našich sborech zastáváme svá osobní stanoviska často tak nesmiřitelně, že spolu téměř nemluvíme. Vyvoláváme spory bez ochoty hledat společnou cestu smíření. Posíláme na sebe stíž-

Logika je dobrý sluha, ale zlý pán

2 ZÁPAS O DUŠI

nosti různým komisím a radám. Pod-
souváme si navzájem úmysly, které
snad ani nelze brát vážně. Máme na
svědomí rozdělené sbory. Vidíme štěpí-
cí se církve. V osobní rovině se zraňu-
jeme, stojíme nesmiřitelně proti sobě a
je nám zatěžko říci promiň. Místo boře-
ní hranic tvoříme hranice nové. Ruku
na srdce, kdo z nás nemá něco takové-
ho na svědomí?

Moralista by na tomto místě řekl:
„Sestry a bratři, prosím, chovejme se
k sobě alespoň jako pohané či opovr-
hovaní publikáni. Dodržujme všechny
základní a výchozí požadavky Ježíše
v Kázání na hoře: Budme spravedliví,
neničme život, nehněvejme se navzá-
jem, chraňme manželství, trestejme
přiměřeně, budme solidární se členy
vlastního společenství, mějme rádi
alespoň ty, kteří jsou nám svěřeni. Měj-
me se k sobě navzájem alespoň tak,
jak naše sekulární společnost pokládá
obecně za správné. Chovejme se tak,
jak se od církve a křesťanů v sekulární
společnosti čeká!“ Požadavek by jistě
nebyl nesprávný. Jeho splněním by-
chom se dostali pouze na výchozí úro-
veň, kterou Ježíš předpokládá u poha-
nů a celníků. Vyhověli bychom záko-
nům tohoto věku. Nebo moderněji vyjá-
dřeno dostali bychom se na úroveň
považovanou naší společností za ne-
zpochybňovaný zákonný a morální
standard. Ale to by bylo opravdu málo.

Jak máme chápat a jak se vyrovná-
me s druhou polovinou textu, která ná-
roky stupňuje a zesiluje. Můžeme milo-
vat nepřítel, když nemilujeme často
ani své bližní? Jak bude znít modlitba
za nepřátele, nedokážeme-li se modlit
za své bratry? Jak splníme stupňované
požadavky, když neplníme ani ty zá-
kladní? Tato úvaha by jistě platila teh-
dy, kdybychom v našem textu viděli
pouze morální příkazy nebo zákon. Ze
své zkušenosti totiž víme, že dokona-
lost je v tomto pojetí prakticky nedosa-
žitelná. Víme, že pokud se spolehne-
me pouze na vlastní síly, selháváme. Mož-
ná proto si v našem textu někteří ně-

mečtí nebo angličtí překladatelé ani
netroufají přeložit: „budte dokonalí ne-
bo perfektní“, ale překládají: „směřujte
k úplnosti, směřujte k dokonalosti“ nebo
v návaznosti na předchozí text: „ne-
kladte meze své lásce, jako váš nebes-
ký Otec svou lásku neomezuje“.

Ježíšovy výzvy přesahující poža-
davky zákona jsou vyhlášením sprave-
dlnosti nového věku, spravedlnosti
těch, kteří přijímají Ježíše. Vyhlášením
spravedlnosti Ježíšova věku, který vstu-
puje do světa spolu s ním. Jsou spolu
s předcházejícími výzvami Kázání na
hoře součástí proklamací Ježíšova
mesiášství. Jsou Ježíšovým nárokem
na nás. Požadavkem na naši radikální
proměnu. „*Slyšeli jste, že vám bylo
řečeno*“ – to byla naše minulost, to je
naše přítomnost – „*ale já pravím vám*“ –
tímto způsobem je vyhlášována nová,
Ježíšem osvobozená budoucnost. Bu-
douce, v níž byly Božím rozhodnu-
tím pro člověka setřeny všechny hrani-
ce. Budoucnost věku, ve kterém se
nehněváš na svého bratra, kde není
rozdíl mezi vlastním a cizím, mezi bliž-
ním a nepřítelem, víze, která tě vede
k aktivnímu překonávání všech hranic,
kde láska není jen reakcí na lásku do-
novanou, kde nevracíme jen to, co do-
stáváme, kde nejsme laskaví jen ke
svým vlastním, ale i k lidem, kteří
k nám nepatří. Víze nebo přesněji řeče-
no skutečnost věku, do kterého nesmě-
řujeme sami svou vlastní silou, ale
osvobození Božím vedením.

– Pavel Stolař, *Evangelický časopis –
Český bratr*, č.6 ročník 78,2002

***Slávu, kterou jsi mi dal,
dal jsem jim, aby byli jedno,
jako my jsme jedno - já
v nich a ty ve mně; aby byli
vedeni v dokonalost
jednoty a svět aby poznal,
že ty jsi mě poslal a zamilo-
val sis je tak jako mne.
(Jan 17:22)***

VZDÁLENÍ ŽIVĚMU BOHU

*Ukázka z knihy autora J. Bentona,
komentář k biblické knize (Mal 1:7-14)*

Příznaky neúcty

Poté, co Malachiáš obvinil kněze, že nemají bázeň a neprokazují Bohu dostatečnou úctu tak, jak by si zasloužil, předchází jakémukoliv tvrzení o nevinosti. Parafrázujeme-li konec verše 1:6 a začátek verše 1:7, říká: „Chcete se zeptat, jak jste zneuctili Boha? Chcete se zeptat, co je špatného na vaší bohoslužbě? Pak vám to tedy povím!“ Ve verších 8-14 prorok pokračuje, aby pořídil záznam jejich neúcty při bohoslužbě.

Byla to bezbolestná bohoslužba (1:7,8)

Hospodinův stůl byl ve Starém zákoně stůl u vchodu na vnitřním nádvoří chrámu, na kterém kněží poráželi oběti. V raných starozákonních dobách by každý, kdo přišel Boha uctívat, sám porážel svou vlastní oběť (3. Mojžíšova 4:29,30), později však tuto práci převzali kněží. To, co se dělo u Hospodina stolu ve dnech Malachiášových, bylo nejhroší znehodnocení bohoslužby. Izrael předkládal oběti, které nebylo možné obětovat! Obětovali jako oběti Bohu věci, které sami nechtěli. Slepá zvířata, nemocná zvířata, kulhavá zvířata, zvířata, kterých se vlastník rád zbavil – to byli tvorové, které obětovali Bohu. Obětujeme, jestliže se vzdáme něčeho, čeho si opravdu vážíme, abychom vyjádřili naši oddanost Bohu. Ale „obětování“ nemocných zvířat bylo, jako kdybychom někomu dali jako dárek k narozeninám obsah naší popelnice! Byl to postoj, který předkládal Bohu „dary“ odpadků našich životů. Byl to postoj, který říkal: „Pro Boha je dost dobré cokoli. Měl by se považovat za šťastného, dal-li jsem mu to.“ Byl to postoj typu: „Má kariéra je na prvním místě, na druhém můj volný čas a Bůh může mít, co zbylo.“ V praxi je náš po-

stoj k Bohu stejný jako náš postoj k místnímu sboru, který je přes všechny své neduhy a chyby tělem Kristovým.

Důležité je, že kněží, kterým bylo svěřeno přinášení obětí Bohu, měli takové oběti, když je lidé přinesli, odmítnout. Obětování slepých, chromých a nemocných zvířat bylo v Mojžíšově zákoně jasně zapovězeno (3. Mojžíšova 22:18-25; 5. Mojžíšova 15:21). Místo toho se kněží účastnili bezbolestných „obětí, které nelze obětovat“. Buďto měli tak špatný náhled na Boha, že nemohli vidět, jak urážlivé a provokativní byly takové věci pro Hospodina, nebo zaujali postoj nerozčilování obětujících. „Jenom nezpůsobit nějaké potíže ve shromáždění, jenom nekymáčet lodí – nakonec jsou to oni, kdo platí mou mzdu.“ Bůh není potěšen, když kazatelé a starší vidí ve shromáždění hřích a jsou jednoduše připraveni nechat to být.

Byla to bezmyšlenkovitá bohoslužba (1:8,9)

Při obětování nemocných zvířat nepoužili dokonce ani zdravý rozum, aby si uvědomili, co vlastně dělají. Byl to bezmyšlenkovitý rituál. Bůh je tomu nutí čelit. Představte si luxusní jídelnu v paláci perského vládce Jeruzaléma. Vládce má za sebou dlouhý únavný den. Nyní se umyl, oblékl na večeri a čeká na své večerní jídlo. Vrchní sluha vstupuje do pompézní jídelny a se slovy: „Pozornost od kuchaře,“ snímá víko ze stříbrného tácu a předkládá vládcovi páchnoucí a hnijící kýtu z berana, která se hemží červy. Jak si myslíte, že by vládce reagoval? „Ne,“ říká Bůh, „přiliš byste se báli na to, abyste takové věci předložili vládcovi, tak proč je přinášíte mně?“ Podobnost se současností je zjevná. Boží lidé, kteří by se nikdy neodvážili přijít pozdě do práce, kdyby tomu mohli zabránit, nemají žádný zájem být dochvilní na setkání Boží církve. Křesťané, kteří by se nikdy neodvážili šdit své daňové přiznání, dělají se svým svědomím mnoho kompromisů, co se týče jejich dávání Bohu. Jak

4 ZÁPAS O DUŠI

jenom můžeme mít menší respekt před Králem králů, než máme před jím ustanovenými politickými silami?

Verš 9 je ironický. Představte si, že pozvete svého šéfa, po kterém chcete povýšení, na slavnostní večeři. Nabídl byste mu kus zkaženého masa? Kdybyste to udělali, jak si myslíte, že by reagoval? Přestože Bohu dáváte přesně stejný druh věci, říkáte: „Tak tedy prostě Boha o shovívavost, aby se nad námi smiloval“. Dokonce i jednoduchý zdravý rozum by jim měl říci, že jejich bohoslužba, která byla vrcholem neucty a lhostejnosti, byla pro Boha zcela nepřijatelná. Ale ne, oni při bohoslužbě jednali tak bezmyšlenkovitě, že to ani neviděli. „Dokud budeme procházet nedělním rituálem, bude všechno v pořádku.“ Zpěv bez srdce, modlitby beze smyslu, naše myslí a city zaměřeny na cokoli jiného než na Boha! Má se to takto i s námi?

Byla to pohrdlivá bohoslužba (1:12,13)

Jejich bohoslužba byla nečistá, rouhavá a poskvrněná. Není bez zajímavosti, že toto poskvrnění pochází pouze druhotně z nevyhovující kvality tvorů přinášených jako oběti. Tyto oběti jsou prvotně poskvrněny stavem mysli obětujících kněží. Kněží jsou obviněni z pohrdlivého jednání s Bohem a s Božími věcmi. Znesvěcovali Boží jméno. Máme zde kněze pohrdající prací, kterou jim Bůh uložil dělat. Shledali svou práci mizerným poutem. Je zde kazatel, který se svým teologickým vzděláním cítí, že tento malý sbor v centru města je pod jeho úroveň. „Se svými dary jsem byl stvořen pro větší věci než je tato!“ Je zde starší, který už dále nechce sloužit (1. Petrova 5:2). „Být starším je žrout času!“ Je zde diakon, který tajně říká: „Jak únavné je být diakonem!“ Je zde křesťanský rodič, který se nechce obtěžovat modlit se něžně s dětmi. Je zde křesťan, který, i když by to nikdy nevslovil nahlas, si říká: „Jak hloupé a únavné je dávat neděle Bohu, brzy

vstávat a shromažďovat se s Božím lidem.“ Jsou zde vedoucí, kteří nejsou pouze unaveni prací (na což mohou mít právo), ale kteří jí už mají dost. Takový znužený a pohrdlivý přístup poskvřuje uctívání. Celou věc to mění v zápch pro Boží nos. Bohu se z toho dělá špatně.

Byla to pokrytecká bohoslužba (1:14)

Lidé, když jsou v úzkých, často volají v modlitbě k Bohu. Jako jeden člověk, který v čase nesnázi a zoufalství nevěděl, jak by se zachránil, a tak volal k Bohu a řekl: „Ó Bože, když mi teď pomůžeš a dostaneš mě ven z potíží, obětují ti toho nejlepšího berana ze svého stáda.“ Bůh mu pomohl, potíže přešly a najednou ten člověk říká: „Ó ano, jsem si jistý, že by se to vyřešilo v každém případě! Já vlastně opravdu nemusím dát to nejlepší kvůli nějakému hloupému slibu, který jsem Bohu dal v čase nesnázi. Ty potíže nebyly vážně tak zlé, nicméně dám Bohu tuto starou věc, abych si udržel svoji tvář.“ To je nefalšované pokrytectví. To je bohoslužba jednoduše za účelem udržet si svoji tvář. Je to podvádění Boha.

Dejme si dohromady obrázek toho, co Bůh viděl za bohoslužbou Izraele. Chrámové oběti pocházely od lidí, kteří vlastně Bohu nechtěli dát nic. Zvířata přinášena jako oběti byla poskvrněná. Byla obětována kněžími, kteří opovrhovali svou prací, a celá věc byla bezmyšlenkovitým rituálem. Není divu, že Boha napadlo zavřít chrám! (1:10) To jsou příznaky prázdného, bezcitného, pokryteckého náboženství. To vše se započítává k nedostatku úcty před Bohem.

Když Bůh vykoupil národ z otroctví v Egyptě, přijal Izrael jako svého „prvorozeného syna“ (2. Mojžíšova 4:22). Židé se vždycky pyšnili tímto vztahem otce a syna, který měli s Bohem. Takže není divu, že Bůh nyní říká: „*Jsem-li Otec, kde je úcta ke mně?*“

J. Benton, komentář k biblické knize Malachiáš 1:7-14. Viz str. 41 Nakladatelství Poutníkova četba

PANE, NAUČ MNE MODLIT SE

Během mých pastoračních rozhovorů jsem zjistil, že mnoho mladých lidí má s modlitbou dost velké problémy. Někteří mají pocit, že jejich modlitby se staly rutinou, jiní zase vůbec nevědí, jak a kdy se mají modlit, ale většinu trápí pochybnosti, jestli jejich modlitby jsou vůbec vyslyšeny.

Jana, osmnáctiletá studentka, mi se značným rozčarováním řekla asi tohle: „Už jsem z toho modlení unavená. Snažím se plnit modlitební plán, ale nevidím v tom žádný smysl. Proč mám říkat Bohu něco, co On ví líp než já? Kolikrát mám opakovat stejnou prosbu? To nestačí říct jednou? Stejně jsem ještě na žádnou modlitbu nedostala odpověď. A navíc mě to vůbec nebaví.“

Její upřímnost mě překvapila i dojala zároveň a než jsme se rozloučili, udělali jsme spolu několik zajímavých objevů.

Ujistil jsem ji, že už je na tom tak dobře jako učedníci. I oni si nevěděli rady s modlitbou. Už delší dobu si všímali, že když se jejich Mistr chtěl modlit, vyhledal si nějaké skryté místo. Jednou si dodali odvahy a ústy jednoho z nich se na Ježíše obrátili s prosbou: „Pane, nauč nás modlit se ...“ (L 11:1) On je vyslyšel a naučil je modlitbu, kterou se modlíme dodnes. No, možná „modlíme“ je silné slovo. Většinou ji totiž odříkáváme ...

Další problém je naprosté nepochopení smyslu modlení. Nemodlíme se přece kvůli tomu, abychom učinili zadosť nějakému náboženskému úkonu. Modlíme se především kvůli sobě. Modlitba je něco jako vyladění frekvence naší duše, či spíše našeho ducha na frekvenci Božího Ducha. Jenom tak můžeme komunikovat s Bohem.

Z toho vyplývá, že k modlitbě potřebujeme víc „duchovní uši“ než tělesný jazyk. Nemůžeme slyšet, co nám Bůh odpovídá na naše prosby, když slovem „Amen“ rozumíme „konec“.

Opravdovost naší modlitby poznáme podle toho, že její konec je naším novým začátkem.

Na to všechno potřebujeme kromě víry také čas!

A to byl Janin velký problém. Kdo ví, možná i mnohých z nás ...

K zamyšlení:

- ✓ Jaký „modlitební styl“ převládá v tvém životě?
- ✓ Kolik času věnuješ modlitbě?
- ✓ Objevil jsi už tajemství modliteb?
J.J., Deník mladých 5/2002,
jaroslav.kratka@novanadeje.cz

CO SE DĚJE, KDYŽ SE MODLÍM?

Ukázka z knihy T. Goodwin, B. Palmer „Co se děje, když se modlím?“

Vyznání hříchu a prosba o milost

- ◆ „Ríkáme-li, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe a pravda v nás není. Jestliže doznáváme své hříchy, On je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očistí nás od každé nepravosti“
(1. Janova 1:8-9).

„Duchovní barvy“ modlitby, kterými jsme se zatím zabývali – úcta, chvála, prosba, díkuvzdání – všechny náležejí k základnímu vztahu rozumných bytostí a jejich Stvořitele. Patří k naší totožnosti Bohem stvořených mužů a žen. Adam a Eva by se před pádem takto modlili.

Nyní se dostáváme k nové, tmavší „duchovní barvě“ modlitebního spektra. Vyznávání hříchu před Bohem a prosba o milost: tato barva nepatří k základnímu vztahu mezi lidskými bytostmi a jejich Stvořitelem. Adam a Eva by se před pádem takto nemodlili. Vstup hříchu do světa přidal lidské modlitbě novou barvu a odstín. Nyní je třeba, abyste se modlili nejen jako stvořená bytost, která přistupuje k tomu, kdo ji stvořil a drží ji při životě, ale i jako hříšník, který přichází k soudci, který vás může odsoudit, nebo omilostnit, zničit, nebo zachránit.

6 ZÁPAS O DUŠI

Hřích, neuposlechnutí svatého Božího zákona vás z Božího pohledu činí vinnými. Nemusíte se cítit vinni, ale vinni jste. Je to objektivní morální skutečnost. Jako hříšník máte povinnost vyznávat Bohu své hříchy. Když vyznáváte hřích, v podstatě to znamená, že souhlasíte s Bohem v jeho pohledu na hřích. Vidíte ho, jako ho vidí on. Často je jednoduché vidět v životě lidí smutné důsledky hřichu, ale vy musíte jít ještě dál. Musíte pochopit, jak ohavný a odporný je hřích sám o sobě, ve své temné podstatě. Musíte ho porovnat s krásou a čistotou dokonalého Božího charakteru. Pak uvidíte hřích, jak ho vidí on, jako něco tak zvráceného a odpudivého, že se to slovy nedá popsat.

Když takto pohlédnete na hřích, zjistíte, že ho nenávidíte. Nebojte se k vyjádření svých pocitů vůči hřichu použít silná slova. Právě vyznání obnáší svatou planoucí hrůzu a nenávisť vůči veškerému hřichu, protože hřích je ničemný zloděj, který okrádá Boha o čest a hříšníka o pokoj.

Vedle tohoto svatého odporu k hřichu obsahuje vyznání také odsouzení hřichu ve vašem svědomí. Bůh odsuzuje hřích jako zločin proti sobě samému, zločin, který zaslouží trest věčné smrti. Pokud to vidíte jako on, potvrdíte ve svém svědomí rozsudek. Vyznáte, že Bůh je spravedlivý, jestliže hřích tak přísně soudí a trestá.

Opravdové vyznání nakonec zahrnuje lítost nad hřichem a jeho opuštění. Připouštím, že pro vás nemusí být jednoduché zlomit návyk hřichu. Bohužel se můžete často zaplést do sítě, ze které se snažíte uprchnout. Ale ve chvíli, kdy opravdu vyznáte Bohu svůj hřích, je vaším upřímným přáním být navždy osvobozen z jeho otroctví. Pokud si to nepřejete upřímně, vaše vyznání je jen divadlem. Klamete sami sebe. Dokonce se snažíte oklamat Boha.

Možná jste slyšeli křesťany, kteří říkají, že ospravedlněný věřící člověk by neměl Bohu vyznávat svou vinu, protože Bůh ji už smyl krví Pána Ježíše

Krista. To je hraní se slovy. Je pravda, že jako křesťan nejste již vinni v tom smyslu, že byste podléhali trestu. Přesto cítíte, že si stále zasluhujete trest, před kterým jste byli zachráněni. Právě vědomí toho, co si zasluhujete, vyvolává potřebu vyznání. Souhlasíte s Bohem, že si zasluhujete, abyste byli vyhnáni z jeho přítomnosti, i když vás díky Kristu vítá a přijímá. Kdybyste necítili, že si zasluhujete spravedlivé Boží odsouzení spíše než jeho milost, jak byste si jeho milosti mohli vážit?

Vyznání hříchů je tedy životně důležitou součástí vašeho modlitebního života. Zde jsou příklady Božích lidí, kteří v Bibli vyznávají Bohu své hříchy:

- ◆ *Pro tvůj hrozný hněv už není na mém těle zdravé místo, pro můj hřích pokoje nemá jediná kost ve mně. Nad hlavu mi přerostly mé nepravosti, jako těžké břemeno mě tíží. Páchnou, hnisají mé rány pro mou pošetilost (Žalm 38:4-6).*
- ◆ *Doznávám se ke svým nevěnomstem, svůj hřích mám před sebou stále. Proti tobě samému jsem zhřešil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích (Žalm 51:5-6).*
- ◆ *Kéž je tvé ucho ochotné slyšet a oči tvé pohotově vidět, abys vyslyšel modlitbu svého služebníka, kterou se před tebou modlím ustavičně dnem i nocí za syny Izraele, tvoje služebníky. Vyznávám hříchy synů izraelských, kterých jsme se proti tobě dopustili; hřešili jsme i já a dům mého otce. Počínali jsme si vůči tobě hanebně, nezachovávali jsme přikázání, rady a práva, které jsi vydal svému služebníku Mojžíšovi (Nehemjáš 1:6-7).*
- ◆ *Ještě jsem rozmlouval a modlil se, vyznával hřích svůj i hřích Izraele, svého lidu, a předkládal Hospodinu, svému Bohu své prosby o smilování (Daniel 9:20).*

Následujte příkladu těchto zbožných lidí. Vyznávejte Bohu své hříchy. Váš vztah s ním nebude jinak nikdy v pořádku.

ZÁPAS O DUŠI 7

- ◆ *Kdo kryje svá přestoupení, nebude mít zdar, ale kdo je vyznává a opouští, dojde slitování (Příslaví 28:13).*

Jak jsem říkal, když jsme se zabývali prosbou a díkuvzdáním, existuje zcela nový rozměr prosby, který kvůli svým hříchům musíte vnést do svých modliteb. Musíte prosit Boha, aby vám odpustil a osvobodil vás z moci hříchu. Takovou prosbu nazývám „prosba o milost“. Jde vlastně o prosebnou modlitbu ve vztahu k hříchu.

Samozřejmě nemá smysl vyznávat hříchy, pokud nechcete Boha prosit, aby vám je odpustil. Ve skutečnosti je modlitba za odpuštění tak důležitá, že ji Pán Ježíš Kristus učinil součástí každodenní vzorové modlitby pro své následovníky:

- ◆ *A odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám (Matouš 6:12).*

Je dobré mít na paměti dvě následující skutečnosti. Za prvé, když vyznáváte své hříchy a prosíte Boha o odpuštění, nemodlíte se k někomu, kdo by mohl říci „Ne“. V evangeliu Bůh slíbil, že odpustí všem, kteří k němu přijdou skrze Pána Ježíše Krista, vyznají své hříchy a požádají o milost. Jeho odpověď zní vždy „Ano“. Jak jen můžete odkládat vyznání svých hříchů a hledání Božího odpuštění, pokud se věc má takto?

- ◆ *Blaze tomu, z něhož je nevěrnost sňata, jehož hřích je přikryt ... Svůj hřích jsem před tebou přiznal, svoji nepravost jsem nezakrýval, řekl jsem: „Vyznám se Hospodinu ze své nevěrnosti.“ A ty jsi ze mne sňal nepravost, hřích můj (Žalm 32:1,5).*

Druhou skutečností je, že v Modlitbě Páně Kristus učí, že nemůžete Boha prosit o odpuštění, pokud nejste ochotni odpustit lidem, kteří vás zranili. Bůh spojil tyto dvě věci dohromady. Chce, aby vyznání a prosba o milost uhasily v lidském srdci oheň nenávisti a zášti. Pokud toužíte přijmout Boží odpuštění, musíte chovat ducha odpuštění vůči

svému bližnímu. Takže když přistupujete k Bohu, abyste mu vyznávali množství hříchů, kterých jste se dopustili, mělo by to ve vás vyvolat soucit s chybami ostatních.

- ◆ *A kdykoli povstáváte k modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení (Marek 11:26).*

Když prosíte Boha za odpuštění, měli byste zároveň prosit, aby vás osvobodil z moci hříchu a očistil vaše srdce od jeho poskvřující přítomnosti. Právě to udělal král David poté, co se dopustil cizoložství s Bat-šebou. Vyznal svůj hřích Bohu, poprosil o odpuštění a také se modlil, aby ho Bůh vnitřně očistil:

- ◆ *Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha (Žalm 51:12).*

Vzdát se hříchu, který vyznáváte, je u pravého vyznání nezbytné, hřešit ale nemůžete přestat bez Boží pomoci. Proto prosba o milost zahrnuje jak modlitbu za odpuštění, tak za posvěcující milost.

- ◆ *Ke svým svědectvím nakloň mé srdce, nikoli k zířnosti. Odvracej mé oči, ať nehledí na šalebnost, na své cestě mi zachovej život (Žalm 119:36-37).*

◆ **Náměty k zamyšlení nebo diskusi**

- ✓ *Jak můžete přimět sebe a ostatní, abyste pocítili opravdové vědomí viny kvůli hříchu? Kdy je pocit viny falešný a nezdravý?*
- ✓ *Co by mohlo někoho odradit od vyznávání hříchů? Jaké jsou důsledky nevyznaného hříchu?*
- ✓ *Jak dalece byste měli vyznávat hříchy jiným lidem?*
- ✓ *Najděte další biblické příklady lidí, kteří se modlí za své vlastní posvěcení. Vyberte a prodiskutujte dva z nich. Dobře se dá začít u 119. žalmu.*

– T. Goodwin, B. Palmer –
Další informace na str. 41

8 ZÁPAS O DUŠI

BOŽÍ ZPŮSOB OBNOVY

(Ezdráš 1:1-11, 1. část)

Je to až příliš jednoduché zvyknout si na pohodlný, zaběhnutý křesťanský způsob života. Už 36 let jsem oddaným křesťanem, z toho 25 let pracuji jako pastor a i pro mě je snadné se ocitnout v bezpečí a pohodlí každodenní rutiny, kdy mé srdce nedychtí po Bohu, jako laň po bystré vodě (Ž 42:1). V takové době, jak to vyjádřil David, nežízním a netoužím po Bohu „ve vyschlé, prahnoucí, bezvodé zemi“ (Ž 63:1). Mé srdce je méně citlivé a má představa Boha je stále rozmazanější. Co potřebuji v takové době – co my všichni opakovaně potřebujeme – je, aby Bůh poslal svého Ducha k duchovní obnově.

Knihy Ezdráš a Nehemjáš pojednávají o Boží obnově Jeho bloudícího lidu. V židovské Bibli jsou tyto knihy spojeny do jedné. I když seznamy v Ezdrášovi 2 a Nehemiášovi 7 jsou téměř shodné, dá se usuzovat, že původně byly oddělené. Ezdráš pojednává o návratu z babylónského zajetí, o obnově chrámu a duchovní obnově Božího lidu. Nehemjáš píše o obnově jeruzalémských hradeb i o duchovní obnově Božího lidu.

Kniha Ezdráš je rozdělena do dvou částí: Kapitola 1-6 se zabývá prvním návratem těch, kteří zbyli v Babylóně pod vedením Zerubábela v roce 538 před Kristem, s cílem obnovit Boží dům. Tento projekt začal v roce 536 př. Kr., ale vzdemula se proti němu vlna odporu, což vedlo k odložení projektu o 16 let. Skrze prorockou službu Agea a Zachariáše (5:1-2) byla stavba obnovena a dokončena v roce 515 př. Kr.. Mezi kapitolami 6 a 7 je osmapadesátiletá pauza, kdy došlo k událostem, které jsou popsány v knize Ester. Na začátku 7. kapitoly v roce 457 př. Kr. (81 let po prvním návratu), kněz Ezdráš vedl další menší skupinu zpět do země a přinesl obnovu tomu lidu, který už se začal směřovat s okolními národy.

Takže námětem knihy Ezdráš je návrat Božího lidu do země podle Jeho milostivého zaslíbení a duchovní návrat Jeho lidu k náležitému uctívání a zbožnému životu. Stručný přehled je následující:

1. Obnova chrámu (1-6);
návrat pod vedením Zerubábela (538-515 př. Kr.)

- A: Výnos krále Kýra(1)
- B: Sčítání lidu (2)
- C: Začátek projektu(3)
- D: Odpor vůči projektu (4)
- E. Obnova stavby i přes odpor (5:1-6:12)
- F. Dokončení stavby (6:13-22) (58 let mezera – kniha Ester)

2. Obnova národa (7-10);
návrat pod Ezdrášovým vedením (457 př. Kr.)

- A. Pověření k vedení obnovy (7)
- B. Návrat vůdce a lidu (8)
- C. Dokončení obnovy (9-10)
 - (1) Odhalení stavu, v jakém se lid nachází (9:1-4)
 - (2) Ezdrášovo vyznání v modlitbě (9:5-15)
 - (3) Smlouva (10:1-8) a očištění lidu (10:9-44)

Toto je stručný úvod a nyní se chci zaměřit už jen na 1. kapitolu. Z ní vyplývá následující: Duchovní obnova vyžaduje velkou Boží moc, která funguje podle Jeho milostivých zaslíbení pro Jeho svatý záměr.

1. Bůh podle Svého záměru trestá v období sucha a podle Svého záměru se smilovává a duchovně obnovuje Svůj lid.

Jak víte z historie Izraele, po čtyři staletí Hospodin varoval Svůj neposlušný lid a volal jej zpět k sobě skrze Svě proroky. Nakonec setrvali ve svém modlářství příliš dlouho a Bůh vyplnil Svě varování a rozptýlil je mezi národy (Dt 28:64). Tak jak Bůh už 1000 let předem prorokoval skrze Mojžíše:

- ◆ *Mezi těmi pronárody nebudeš mít klidu, ani tvá noha si neodpočine. Hospodin ti tam dá chvějící se*

ZÁPAS O DUŠI 9

*srdce, pohaslé oči a zoufalou duši.
Tvůj život bude viset na vlásku,
v noci i ve dne se budeš chvět strachem
a nebudeš jist svým životem
(Dt 28:65-66).*

Proč by Bůh dával Svému lidu chvějící se srdce, pohaslé oči, zoufalou duši a žádnou životní jistotu? Odpověď najdeme v Židům 12:

- ◆ *Koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna ... On nás vychovává k vyššímu cíli, k podílu na své svatosti (Žd 12:6,10).*

Přirozeně i my jsme natolik svázáni s tímto světem a s věcmi tohoto světa, že nás Hospodin musí přivést na místo, kde nenajdeme klid, jako v Babylóně. My sami musíme rozpoznat, že všechno, co tento svět nabízí, nás zanechá s chvějícím se srdcem, pohaslýma očima a zoufalou duší. Takové období sucha by v nás mělo vzbudit duchovní žízeň po živém Bohu, který jediný může tuto žízeň uhasit.

V Babylóně žilo mnoho Židů, kterým se dobře dařilo. Mnoho z nich se v zajetí už narodilo a Babylón byl jediné místo, které znali. Slyšeli příběhy od pamětníků o slávě Siónu a nádheře Božího domu. Ale oni jen pokrčili rameny, „Proč se vracet zpátky, když nám je tady dobře?“ Kromě toho cesta zpět do Jeruzaléma by byla nepohodlná a riskantní. Znamenalo by to říci sbohem pohodlnému a příjemnému životu a přátelům a vydat se tisíce mil nehostinnou pouští do země zpustošené válkou. Tam na ně nečekala města s krásnými prázdnými domy. Byly tam jen hromady trosek a nepřátelský lid. Ten se do této opuštěné země nastěhoval poté, co 50 let předtím Babylóňané odtáhli i se zbytkem Židů, kteří přežili. Proč se nekam vracet?

Ale v Babylóně byli i jiní Židé a ti s takovým životem nebyli spokojeni. Pamatovali na Sión a říkali,

- ◆ *Jak bychom však mohli zpívat píseň Hospodinovu v té cizí zemi.
(Ž 137:4)*

Vyvyšovali Jeruzalém, kde Boží lid uctíval Hospodina v Jeho chrámu, což byla jejich svrchovaná radost. (*Žalmy 137:6*). Takže když slyšeli tu neuvěřitelnou novinu, že pohanský král Kýros vyzval Židy k návratu do Jeruzaléma a k přestavbě Hospodinova chrámu, byli jako ve snu. Jejich ústa naplnil smích a jejich jazyk plesal.

- ◆ *Tehdy se říkalo mezi pronárody:
„Hospodin s nimi učinil velké věci,
Hospodin s námi učinil velké věci,
radovali jsme se (Ž 126:2-3).*

Jak osvěžující je chladná voda, když jste úplně vyprahlí. Boží řeka živé vody je tak lahodná, když projdete obdobím sucha a vy si uvědomíte, že radosti Babylónu vás zanechali jen se zoufalou duší. Toto je klíč k řešení: Když se nacházíte v období sucha, nespokojte se jen s Babylónem. Vzpomeňte na Jeruzalém a volejte k Bohu, aby vás Jeho Duch přivedl zpět. Jak se to stane?

2. Duchovní obnova se neobejde bez obrovské Boží moci.

Ezdráš 1:1-3 je shodný s textem v 2. Paralipomenon 36:22-23. Jsou to úžasné verše. V Jeremiášovi 29:10-14 Hospodin promluvil skrze svého proroka k těm, kteří už byli ve vyhnanství v Babylóně:

- ◆ *Toto praví Hospodin: „Až se vyplní sedmdesát let Babylóna, navštívím vás a splním na vás své dobré slovo, že vás přivedu zpět na toto místo. Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti. Budete mě volat a chodit ke mně, modlit se ke mně a já vás vyslyším. Budete mě hledat a naleznete mě, když se mne budete dotazovat celým svým srdcem. Dám se vám nalézt, je výrok Hospodinův, a změním váš úděl, shromáždím vás ze všech pronárodů a ze všech míst, kam jsem vás vyhnal, je výrok Hospodinův, a přivedu vás zpět na místo, odkud jsem vás přestěhoval.“*

10 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *Hospodin zdeptal, teď bude hojit. Hospodin vydal na smrt; teď daruje život (Dt 32:39).*

Sedmdesátileté období zajetí začalo v roce 605 př. Kr.. Jeruzalém padl v roce 587 př. Kr.. Výnos krále Kýra byl vydán v roce 538 př. Kr., v prvním roce jeho vlády nad Babylónem, 67 let po první deportaci, ale sotva 50 let od doby, kdy město bylo zničeno. Do doby, než se lid vrátil a byl postaven oltář v roce 536, uplynulo téměř sedmdesát let. Derek Kidner k tomu říká, „*Nebylo to naposledy, kdy Boží milost ty dny zkrátila. (Mt 24:22)*“ (Ezdráš a Nehemjáš, Tyndale Old Testament Commentaries /IVP/, str. 32).

To nejúžasnější na tom všem je, že to byl Bůh, kdo způsobil, že Kýros vydal toto neuvěřitelné prohlášení. Asi 150 let předtím Izajáš tuto událost prorokoval (Iz 44:28-45:7). Ta skutečnost, že Izajáš jmenoval Kýra, vedla jeho kritiky ke tvrzení, že Izajáš nemohl tuto část napsat, a proto přisoudili tento text pozdějšímu autorovi. Ale jen zaujatost vůči Boží nadpřirozené vědomosti by nás mohla vést k tomu, abychom odmítli Izajášovo proroctví.

Proč by Kýros, pohanský král, vydal dekret pro Židy, aby se vrátili do Izraele a obnovili svůj chrám? V 19. století byl objeven tzv. **Kýrův hranol**. Ten potvrdil jeho politiku návratu lidí do jejichrodných zemí a k jejich náboženství. Tehdy je žádal, aby se za něj modlili ke svým bohům. Toto je výňatek z textu, „*Ať všichni bohové, kterým jsem umožnil návrat do jejich svatých míst, denně prosí Bela a Neba, abych měl dlouhý život*“ (citováno Kidnerem, str. 18).

Když se na to podíváme z lidského hlediska, máme tu krále, který věří v bohy, naplňuje svůj program náboženské tolerance a pověřivě žádá, aby se za něj a jeho blaho lidé modlili ke svým bohům. Založil dokonce fondy na podporu obnovy a daroval pro chrám předměty, které Nebúkadnesar před lety odvezl. Ale jak vidíme v našem textu, za vším tím byl svrchovaný Bůh,

který nakloní královo srdce jako vodní toky, kam se mu zlíbí (Př 21:1). Kýros nedbal na cesty Hospodinovy. Ze svého pohledu budoval své impérium skrze moudrou politiku, aby si zajistil co nejdélejší vládu. Ale v pozadí tohoto neuvěřitelného Kýrova dekretu byl Bůh, který takto naplňoval Svě Slovo zjevené Jeho proroku (1:1). Stejně jako v případě odchodu Židů z Egypta, kdy Hospodin vložil do srdcí Egyptanů, aby Židům dali zlato a stříbro, i v tomto případě použil Kýra, aby Babylóňané věnovali navrátilcům stříbro a zlato, majetek a dobytek (Ez 1:4,6). Pro tuto situaci neexistuje lidské vysvětlení. Jen Bůh sám byl tím jediným důvodem.

Existují lidské návody a metody, jak dosáhnout duchovní obnovy. Ta může být opravdová, jen když Bůh působí svou mocnou silou. Cokoli menšího bude jen lacinou, umělou náhražkou. Ale co my? Máme jen sedět a čekat, až Bůh začne se svou prací, nebo je něco, co můžeme udělat sami?

3. Duchovní obnova se děje podle milostivých Božích zaslíbení.

Vše v duchovní oblasti je závislé na Boží milosti podle zaslíbení v Jeho Slově. Kdyby Bůh obnovu neslíbil, každá lidská snaha by byla marná. Ale protože to Bůh slíbil, a protože On koná skrze svá rozhodnutí, jsou jisté věci, které můžeme učinit my:

A. Skrze modlitbu se stává Boží zaslíbení skutečností.

Rozjímání proroka Daniele nad Jeremiášovým proroctvím a jeho modlitby k Bohu za odpuštění a navrácení Jeho zajatého lidu stály za těmito převratnými změnami v historii (Da 9). Daniel po přečtení Jeremiášova proroctví, když zjistil, že 70 let je téměř u konce, si neřekl, „Bezva! Teď si sedneme a počkáme, co se bude dít!“ Naopak, pokorně se postil a vyznal hříchy svého lidu i své vlastní.

Jestliže stojíme o duchovní obnovu, ať osobní nebo v Boží církvi, musíme se před Bohem pokořit a snažně Ho o ni prosit. Jestliže jsme v Babylóně

spokojení a netoužíme po uctívání Boha v Jeho domě v Jeruzalémě, pak k Němu nebudeme volat a prosit o změnu. Ale ve chvíli, kdy si uvědomíme, že Boží zaslíbení představují mnohem víc, než co nyní prožíváme, oddáme se plně modlitbě, dokud nás nevyslyší.

B. Boží Slovo ukazuje na Jeho zaslíbení a Jeho cestu požehnání.

Obnova v době Ezdrášově byla obnovou Božího Slova. Vyplnění Jeremiášových a Izajášových prorockých ukázala Božímu lidu, že Jeho Slovo je pravdivé a důvěryhodné bez ohledu na beznadějnou situaci. V Ezdrášovi 7:6 se mluví o tom, že Ezdráš byl znalec Zákona, zběhlý v zákoně Mojžíšově. V Ezdrášovi 7:10 se říká, „*Ezdráš bádá s upřímným srdcem v Hospodinově zákoně, jednal podle něho a vyučoval v Izraeli nařízením a právním*“. V Nehemjášovi 8:8 se dozvídáme, že pod Ezdrášovým vedením, před očima všeho lidu, znalci zákona „*četli z knihy Božího zákona po oddílech a vykládali smysl, aby lid rozuměl tomu, co četli*“. Mnoho odborníků si myslí, že Ezdráš je autorem 119. žalmu, který ve 176 verších velebí Boží Slovo. Ezdráš byl prostě muž, který věřil v přeměnu skrze sílu Božího Slova.

Každá skutečná duchovní obnova je založena na Božím Slově a je jím i vedena. Reformace byla obnovou Slova. Luther, Kalvín a ostatní reformátoři začali systematicky vyučovat a uvádět Boží Slovo na tu cestu, ze které zcela sešla římsko-katolická církev. I hnutí puritánů bylo soustředěno na Boží Slovo, kdy kazatelé vysvětlovali a uváděli do praxe doktrínu Písma při obvykle hodinových kázáních (J.I. Packer, *A Quest for Godliness* /Crossway Books/, str. 280). Ve svém úvodu ke skvělé knize Kalvínovo kázání (Westminster/John Knox Press), britský odborník T.H.L. Parker obviňuje moderní církev, že opustila Kalvínův způsob důkladného rozboru Písma. Říká, „**Není divu, že Církev, která si vybírá a vyzdvihuje**

je z Bible to, co se jí hodí, je zmatená ve své teologii, morálně pokleslá, a nemá světu co nabídnout – vždyť i světští liberálové jsou přesvědčivější.“ Toužíme-li po duchovní obnově, musíme obnovit důraz na pravdu Božího Slova.

C. Bůh se postará o vše potřebné, aby se Jeho zaslíbení vyplnila.

Bůh slíbil návrat Svému lidu po 70 letech, ale z lidského hlediska to bylo nemožné. Jak by se mohlo vše vrátit zpátky po 70 letech v Babylóně, kdy město Jeruzalém i chrám byly v troskách? Židé neměli finanční zdroje, aby to dokázali, i kdyby jim královský výnos povolil návrat do země.

Ale to, co by žádný člověk nedokázal, Bůh učinil. Přiměl Kýra, aby do svého královského výnosu napsal, že lidé mají přispět těm, kteří se vrací. A Kýros sám vydal předměty z chrámu, které král Nebúkadnesar umístil ve svém vlastním chrámu. Počet 2,499 v 1:9-10 se zřejmě vztahuje k těm větším a cennějším předmětům, zatímco 5,400 v 1:11 je úplný počet všech předmětů (John A. Martin, *The Bible Knowledge Commentary* /Victor Books/, 1:655). I co se týče diskuse kolem skutečné identity Šešbásara (1:8,10) zřejmě se jedná o babylónské jméno pro Zerubábel (srovnej 5:16 se Za 4:9), který byl zbožným vnukem bezbožného židovského krále Jekonjáše (1 Pa 3:17-19, *The Ryrie Study Bible* /Moody Press/, poznámky k Ezdrášovi 1:8).

Derek Kidner (str. 35) zdůrazňuje, že každý kus z těchto chrámových předmětů „svědčil o Boží svrchované péči a o pokračování platnosti smlouvy.“ Z toho plyne poučení i pro nás: Kristus slíbil, že zbuduje svou církev a že z každého kmene, jazyka, národu a rasy budou lidé jednoho dne shromážděni před Jeho trůnem (Mt 16:18, Zj 5:9). Ale z hlediska lidského se ten úkol zdá být nemožný! Kde najdeme pomoc, aby se tato zaslíbení mohla vyplnit? Toto je odpověď: Když Bůh slíbí, stará se zároveň o vše potřebné, aby

12 ZÁPAS O DUŠI

Jeho sliby došly naplnění tak, jak Jeho lid prosí v modlitbách. Jak říkával Hudson Taylor, „Boží práce vykonaná Božím způsobem nebude postrádat Boží prostředky podpory.“ A tak duchovní obnova vyžaduje obrovskou Boží moc podle Jeho milostivých zaslíbení. A konečně,

4. Duchovní obnova se děje podle Božího úžasného plánu.

Chrám v Jeruzalémě byl místem, kde byla zjevena Boží sláva. Toto místo bylo zničeno kvůli hříchům Jeho lidu. Nyní je nazýván „Bohem nebes“. V knize Ezdráš je takto nazván devětkrát, což je vícekrát, než v kterékoli jiné knize v Bibli. Desetkrát je takto zmíněn v ostatních po-exilních knihách (2. Paralipomenon, Nehemjáš a Daniel) a čtyřikrát na jiných místech Starého zákona (Martin, str. 655). To ukazuje na Boží svrchovanost nade vším. Může to však znamenat i skutečnost, že Jeho sláva už není od doby zničení chrámu zjevena na zemi.

Proto bylo Božím záměrem zjevit Svou slávu skrze znovu vystavěný chrám, kde by ho Jeho navrátilivší se lid mohl uctívat v duchu a v pravdě. Jeho sláva byla nejmocněji zjevena ve znovu zbudovaném chrámě, když přišel Ježíš Mesiáš jako „Boží spasení, které (On) připravil přede všemi národy, světle, jež bude zjevením pohanům, slávu pro tvůj lid Izrael“ (L 2:32).

Dnešní Boží záměr je stejný: Chce zjevit svou slávu skrze obnovený lid, který ukazuje všem národům svým svatým životem a svědectvím na Jeho Spasitele, Pána Ježíše Krista. Jinými slovy, duchovní obnova nám není dána, abychom mohli vést šťastný, spokojený život bez ohledu na svět. Duchovní obnova má naplnit Boží záměr, aby Jeho sláva byla zjevena národům.

Závěr

Jak se to stane? Budu stručný.

Za prvé, prostě Boha, aby vám dal poznat, jak by měla vypadat obnovená a svatá společnost Jeho lidu, která Ho náležitě uctívá a šíří Jeho slovo. Poté

se staňte součástí tohoto skutečňování. Než dojde na společnou práci, musí každý začít u sebe. Jinými slovy, prostě Boha, aby obnovil vás! Jestliže vaše srdce touží po obnově, pak tuto touhu ve vás probudil Bůh (1:5). Navíc každý z nás má zodpovědnost, aby hledal Pána a „hledal Ho celým svým srdcem“ (Jr 29:13).

Obzvláště muži potřebují v tomto procesu vedení. Byly to „představitelé judských a benjamínských rodů“, kteří přijali výzvu k návratu do Jeruzaléma (1:5). I když Bůh používá i zbožné ženy, jsou to právě muži, které určil k duchovnímu vedení jak doma, tak v církvi. Bůh nedá obnovu, jestliže jsou muži duchovně pasivní.

A nakonec, mějte na mysli, že když bude docházet k duchovní obnově, nebude to nic pohodlného a příjemného, jak na osobní tak i společné úrovni. Návrat do Jeruzaléma představoval velké těžkosti a nepohodlí pro každého, kdo na toto volání odpověděl. Ale jestliže se Bůh chystá obnovit váš život, pak musíte vyjet ze zajetých kolejí a učinit určité změny. Musíte být ochotni se vzdát pohodlného života v Babylóně a přijmout útrapy, abyste viděli obnovu Jeho chrámu v Jeruzalémě. Možná bude stačit vypnout televizi, vzít pravidelně do ruky Bibli a trávit společně čas s Pánem. Můžete si naplánovat čas a pravidelně se s Pánem setkávat a hledat Jeho vůli. Můžete si stanovit určité duchovní cíle a prosit Boha o milost a moudrost k jejich dosažení. Ale zcela jistě to bude vyžadovat jiný druh činnosti, než je zaběhnuté status quo!

Cítíte i vy osobně potřebu duchovní obnovy? Jestliže vaše upřímná odpověď zní, „Ne, děkuji, mám se dobře,“ pak zůstanete v Babylóně. Je to pohodlné místo, kde prožijete dobrý život. Ale pak přijdete o to, co chce Bůh učinit s vámi osobně a s vámi, jako součástí Jeho církve.

Cítíte-li potřebu duchovní obnovy, přijďte k Bohu, jak jen to bude možné, a prostě, aby skrze Svou obrovskou moc,

podle Svých milostivých zaslíbení a pro Svůj slavný záměr pracoval i ve vás a ve vašem sboru. Nebude před vámi jednoduchá a pohodlná cesta. Bude vás čekat mnoho překážek a potíží. Ale jak zdůrazňuje Derek Kidner, (str.35) závěr první kapitoly, „z Babylónu do Jeruzaléma“, představuje mezník v historii. Bůh vás volá, abyste se přidali ke skupině navrátilců do místa jeho pozhánání.

Otázky k diskusi

1. Proč je pro každého věřícího tak důležité, aby cítil nespokojenost se stavem, ve kterém se duchovně nalézá?

2. Měli bychom jen přijmout „období sucha“ v duchovní oblasti, nebo bychom se měli snažit proti němu bojovat? Jestliže bojovat, jak?

3. Váš přítel – křesťan vám řekne, že je pro něj Bible suchá a nudná. Jak byste mu pomohli?

4. Jak může křesťan odvrátit svůj zrak od svých osobních problémů a upnout ho na větší Boží plán Jeho slávy?

© 2001, Steven J. Cole
všechna práva vyhrazena.

Není-li uvedeno jinak, pocházejí
biblické citace z Ekumenického
překlada Bible, © Československá
biblická společnost, 1985

„SOLI PAVEL STEIGER“

* Milý bratře Pavle,
srdečně Vás zdravím z Českého Těšína a rád vzpomínám na Vaši návštěvu u nás i poslední setkání na velikonoční konferenci v Ostravě. Beru Vás jako přítele a spoluslužebníka na Božím díle a tak si dovoluji napsat pár připomínek, kterými bych se snad ani nezdřezoval, kdyby mi na Vás a na Kláře nezáleželo. S obavami sleduji Váš duchovní „růst“ spojený se snahou „soucitně pomáhat těm, kteří kolísají ve víře“. Odhlédnu-li od Vámi veřejně proklamované a nijak nezastírané povýšenosti, nemohu pominout militantní po-

stoj, se kterým vkládáte mezi řádky článků, zveřejněných v ŽS, výroky, které by tam čtenář i sám autor jen těžko hledal. Tyto Vámi implantované vložky pak hodnotíte očima člověka přesvědčeného o spásném vlivu svého teologického směřování a naopak o zhoubnosti učení těch, kteří Vaše teologické přesvědčení nesdílejí. Včítáním výroků do textu, které v něm nejsou obsaženy, jednáte proti duchu hesla: „Logika je dobrý sluha, ale špatný pán“, který je umístěn dokonce na obálce ZODu.

Příklad, ZOD 74 str.10 „Znovuzrození není, s největší pravděpodobností, autorem chápáno jako jednostranný Boží čin ...“ A pak následuje řetězec logických předpokladů, jak asi autor přemýšlí (pochybuji, že byste se věnoval telepatii). Inu, musel bych mít velkou dávku fantazie nebo i drzosti, abych autorovi článku, který je zaměřen na hledání Boží vůle (jak autor sám poznamenal v 2. odstavci článku Cukrárna), přičkl jiný záměr, a sice psát o znovuzrození. Považuji minimálně za lidsky neslušné snažit se někoho druhého vtlačit do šablony svých teologických protivníků, abych si jej pak „vychutnal“. Abych řekl pravdu, děsím se toho. Něco takového si může dovolit otrlý politik nebo novinář, ale ne člověk Boží. Naše jednání se přece neztratí v anonymitě davů napříč městy. Je dobře evidováno a každý takový militantní výpad není jen prohrávkou proti bratru, ale i vůči Bohu. Proto bych Vám, Pavle, doporučoval, abyste se Jirkovi Kantorovi omluvil, a ubral plynu, zvláště když se zase pustíte do zatáčky logických konstrukcí, ve které úplně ztratíte přehled, kdo co vlastně řekl a jak to myslel.

Přál bych si, aby se z Vás nestal militantní fundamentalista, který k prosazení svého názoru zneužívá misijního časopisu s poměrně velkým nákladem. To byste si pak musel do záhlaví ZODu připsat ještě jedno heslo: Soli Pavel Steiger (jediný, který má pravdu).

14 ZÁPAS O DUŠI

Věřím, že to přijmete jako slovo od přítele, který si Vás váží a přeje si pro Vás to nejlepší.

*Pán Vás prováže svou moudrostí
Váš Jarek Andryšek*

Následující dopis jsme 28. listopadu 2002 odeslali elektronickou poštou bratrovi Jarkovi. Věříme a modlíme se, že otevře vzájemný dialog.

Milý bratře Jarku, omlouváme se, že jsme dosud nereagovali na Tvé připomínky k ZODU č. 74. Právě jsme odjížděli mimo republiku a nebylo by vhodné reagovat unáhleně. Dobře rozumím Tvým námitkám, připomínkám i odstínu Tvé reakce jako redaktora Živého Slova. Pojďme, Jarku, přímo k věci.

Sleduješ s obavami náš duchovní „růst“. To, že jsi dal *růst* do uvozovek, a že máš obavy, naznačuje, že náš růst považuješ za růst nesprávným směrem. Nemůžeš ale přece mávnout rukou jen tak nad teologii, která ovlivňovala a ovlivňuje reformovanou protestantskou víru po staletí. Reformátoři udělali mnoho chyb, ale posunuli výklad Božího slova do nebývalého porozumění, z kterého čerpáme my všichni včetně Tebe. V ZODU děláme 100+1 chyb, jeho hlavní obsahová podstata Boží svrchovanosti však vychází z výkladu Bible, který zastával Augustín, Wicliff, Hus, Komenský, Luther, Kalvín, u nás Jednota bratrská, mezi baptisty Spurgeon, v modernější době Francis Schaffer a nepřeberné množství jiných Božích lidí a reformátorů. Každý se o tom může přesvědčit. Dnes nikdo nikomu nebrání s podstatou jejich výkladu Boží svrchovanosti nesouhlasit (hovořím o podstatě, ne o detailech, v kterých se rozcházejí téměř všichni i ve vlastním táboře). Dříve tomu bylo jinak, nejen u katolíků, ale i u reformátorů, kteří často prosazovali sakrální církevní politiku, tedy úzké propojení církve se státem se všemi důsledky z toho plynoucími ... Díky Bohu, dnes už většina zemí opus-

tila sakrální uspořádání společnosti, kromě některých islámských zemí, proto jak ŽS tak ZOD, Ty, Jarku, i já, můžeme opravdu svobodně psát.

Nemyslím, že bych označoval výklad, který nesouhlasí s naším teologickým směřováním za zhoubný. V témže 74. čísle ZODu na 29 str. jsem napsal a podtrhl: *Především chci zdůraznit, že v každé této skupině jsou oddaní znovuzrození věřící, kteří milují našeho Pána Ježíše Krista a spoléhají, pokud se spásy týká, pouze na Boží milost, která je jim udělena v Kristu Ježíši.*

Dále, můj „předpoklad“ je docela přirozený, když si myslím, že ani Ty, Jarku, ani podstata teologie v ŽS se v otázkách Boží svrchovanosti s podstatou teologie v ZODu neshodují už v samotných základech. To si musíme oba čestně přiznat:

1) Věříš, že je přirozený člověk naprosto duchovně mrtev, pokud se jedná o pravého Boha, a proto jsou mu Boží věci, které se dají posoudit jen Duchem, bláznovstvím? Věříš, že je obojí, jak přirozený člověk, tak veškeré stvoření jemu svěřené co do rozsahu (extenzity) naprosto zkaženo?

2) Věříš, že je přirozený člověk nepodmíněně Bohem vyvolen a vytažen ze dna ztracenosti, kde už vězí, protože je v prvním Adamovi? Věříš, že se proto ani nemůže a ani nechce ve své duchovní mrtvosti Bohu podvolit? Věříš, že tak jako jsme se nepodmíněně z Božího svrchovaného rozhodnutí narodili z těla do Adamova těla, tak jsme se nepodmíněně z Božího svrchovaného rozhodnutí duchovně narodili z Duha Božího do Kristova těla, do těla posledního Adama, do Církve?

3) Věříš, že s těmi, kteří nepatří do Jeho stáde, kteří propadli Božímu hněvu, kteří nebyli Otcem Ježíšovi dáni, se Bůh skrze Ježíšovu oběť za hříchy mnohých na kříži nesmířil a ponechal je tam, kde chtějí být? Věříš, že Ježíš před svým ukřižováním prošel jen za ty, které mu Otec ze světa dal a ne za zbytek světa? (J 17:9-11)

ZÁPAS O DUŠI 15

4) Věříš, že ti, kteří se znovu nepodmíněně duchovně narodili z Ducha Božího již neodolatelně chtějí Boha hledat a Jemu sloužit, protože je to Bůh, jenž působí ve svém lidu, že chce a činí to, co se Bohu líbí? Věříš, že jenom ten, kdo chce, může hledat Boha a ten, kdo nechce, nemůže hledat Boha?

5) Věříš, že je to Bůh skrze Ducha svatého, jenž přebývá a působí v každém z Jeho lidí, že neodpadnou? Věříš, že nikoho kdo byl dán Ježíšovi Otcem, Ježíš neztratí?

Jistě, Jarku, mnohému z výše uvedeného věříš a souhlasíš s tím. Nevěříme-li však jen v jeden z těchto základních pilířů reformovaného chápání Boží svrchovanosti – což je evangelium, jak prohlásil Spurgeon, zbývající čtyři se okamžitě zhroutí. Buď platí všechny současně, nebo žádný.

Předpokládám tedy, a snad to ani není příliš velká logická konstrukce ani včítání názorů, když řeknu, že se na tomto místě rozcházíme již v základech. Výše uvedené body jsou podstatou vašeho nesouhlasu s reformátory v otázkách Boží svrchovanosti, který taky vedl k hromadnému odhlášení ZODu ve vašich sborech, a v konci konců i ke změně nakladatele ZODu. Kdybyste souhlasili, jistě by se to nestalo.

Tento po staletí chápaný reformovaný pohled na Boží svrchovanost v Tobě vyvolává obavy o náš duchovní „růst“. Jarku, máš plné právo a svobodu s námi všemi, kdo se ztotožňujeme s historickým reformovaným pohledem na Boží svrchovanost, nesouhlasit. Opravdu si nemyslím, že bych včítal Tobě i autorům v ŽS něco, v co jakoby nevěříte:

Autor článku „Boží vedení a lidské rozhodování – jak je prožít?“ jasně napsal:

Bůh vybavil člověka, kterého stvořil ke svému obrazu, svobodnou vůlí. Člověk se může svévolně odcizovat Božímu milostivému vyvolení, může předur-

čení skrze Ježíše Krista ignorovat do té míry, jak dalece může odmítat ukřižovaného Spasitele.

Zde se přece rozcházíme, opravdu už v základech. Tato věta a výše uvedené body se vzájemně vylučují.

Autor článku „Cukrárna“ napsal:

...Kdo nese zodpovědnost za naše rozhodování? Je to Bůh nebo my? Díváme-li se na Jeho nabídku spásy, pak můžeme směle říct, že nás pozývá do jakési pomyslné „cukrárny“.

Jarku, uznej, že každý Čech tuto větu pochopí tak, že Pán Bůh nabízí spásu, a je na přirozeném člověku, aby si ji zvolil nebo ne.

Nikdy jsme v ZODu nenapsali a nikdy jsem nevěřil, že člověk není zodpovědný. Prosím Tě, přečti si pečlivě v tomtéž ZODu č. 74 článek na 16. str. „Boží a lidská účast na spasení“. Nemusíš ničemu věřit, ale prosím Tě pěkně jenom o pochopení našeho obávaného duchovního „růstu“. Nemusíš stát s námi, ale poznej, kde stojíme.

Doporučuješ mi, abych se autorovi „Cukrárny“ omluvil. Omluvím se veřejně, nastavím svou druhou tvář, dám mu svůj kabát, půjdu s ním dvě míle místo jedné, ale jen tehdy, pokud se jedná o Boží slávu. Jestliže autor „Cukrárny“ chápe Boží svrchovanost a vedení tak jako historičtí reformátoři a jak jsem výše v pěti bodech volně vypsál, jestliže věří, že proces spásy zahrnuje (1) bezpodmínečné znovuzrození (svrchovaný Boží skutek bez lidské účasti), které způsobově (ne časově) předchází (2) víru a posvěcování (lidský skutek), ať mi to napíše. Budu se radovat, že jsem se mýlil, že jsem mu včítal pohledy, které nesdílí. Omluvím se veřejně, přestože bych nechápal, proč rozvedl v „Cukrárně“ koncepcce, kterým by potom sám nevěřil.

Jarku, tím, že jsem vložil do „Neduzivého ovoce“ prvek znovuzrození, mi šlo o to, abych čtenářům ZODu sdělil celou pravdu, nejenom půl pravdy. Otázka je, jak se do „cukrárny“ dostat. To je svrchovaný nepodmíněný čin

16 ZÁPAS O DUŠI

Boha. Velmi výstižně to popsal John G. Reisinger, tentýž ZOD č. 74 str. 20:

V okamžiku, kdy ztratíme z očí rozdíl mezi spasením skrze víru (lidský skutek) a znovuzrozením z Ducha svatého (Boží skutek), směřujeme do oblasti polopravd a teologických nesnází. Zavede nás to k přesvědčení, že člověk je schopen dělat to, o čem Bible důrazně říká, že schopen činit není. Nutnost díla Ducha svatého je pak teologicky popřena a nebude trvat dlouho, kdy bude v běžné praxi ignorována. O tom svědčí stav moderního evangelismu.

Od té doby, co jsou křesťané přesvědčeni, že znovuzrození je nedílnou součástí lidské volby, používají metodologii, která je mnohem důležitější, než teologie Bible.

Dost už o tomto. Přesto čtenářům ZODu dlužím omluvu. Musím naprosto odmítnout to, že jsem v „Neduživém ovoci“ přistoupil na přirovnání cukrárny s Božím Královstvím, v kterém se již každý svatý Boží člověk nachází jako královský kněz přenesen do podivuhodného světla Pána Ježíše Krista (1Pt 2:9). Boží lid se neraduje ze sladkostí v cukrárně ani obrazně. Boží lid se raduje, že nás Boží moc skrze víru střeží ke spáse. Boží lid se raduje, protože má tu výsadu projít zármutkem rozmanitých zkoušek (1Pt 1:5-6). Cukrárna, jako obraz Božího království, je koncepčně naprosto nevhodný. Kdo je přijat za syna, ten je Kristem milován, vychováván a trestán (Žd 12:6). Tento vztah s Kristem nelze zobrazovat cukrárnou. Kdo je znovuzrozen, ten zapírá sám sebe, následuje Krista a nese den co den svůj kříž (L 9:23). Mlsání v cukrárně nemůže být použito jako obraz nesení kříže.

Abych zdůraznil nemístnost tohoto srovnání, podívejme se na Pánovo kázání na hoře. Může být blaho z požívání laskonky obrazem blaha, které prožívají ti, kdo jsou chudí v duchu? Může být blaho z požívání oříškového košíčku obrazem blaha, které prožívají ti, kdo pláčou? Může být blaho z požívání co-

ca-coly obrazem blaha, které prožívají ti, kdo jsou tiší? Může být blaho z požívání obloženého chlebičku obrazem blaha, které prožívají ti, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti? Může být blaho z požívání dobré kávy obrazem blaha, které prožívají ti, kdo jsou milosrdní? Může být blaho z „rozjezdu“ na zákusky obrazem blaha které prožívají ti, kdo mají čisté srdce? Může být blaho z „rozjezdu“ na džus obrazem blaha, které prožívají ti, kdo působí pokoj? Může být blaho z „doklepnutí“ všeho velikým pohárem zmrzliny obrazem blaha, které prožívají ti, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost? Může být blaho z „doklepnutí“ všeho čokoládovou polevou s oříšky obrazem blaha, které prožívají ti, kdo jsou tupeni a pronásledováni lživými, zlými pomluvami kvůli Kristu?

Nemyslím, Jarku, že zase dělám „logické“ závěry, které jste nevyslovili, nebo, že bych vám něco včítal, nebo si vás vychutnával. Sám jsem přistoupil na „cukrárenský“ obraz. Je to i moje chyba. Děkuji vám, že jste mne přinutili o těchto věcech hlouběji přemýšlet. Naše volba Krista po znovuzrození nám zaručuje v Božím království v podstatě „jen“ ty blaženosti, které jsme si právě vyjmenovali, a duchovní dary, jež z nich vyplývají. Zde nejde ani o volbu, jde o nutnost, protože je to Bůh, kdo v nás výše uvedené blaženosti a dary vypůsobí tak, jak sám chce (1K 12:6,11). Jistě uznáš Jarku, že další věta z „Cukrárny“:

My zde řešíme něco jiného. Totiž co to s námi udělá? Jestli nám z toho nebude špatně, zda zbytečně nepodpoříme antidietní proceduru, nebo naopak, jestli si „lehce“ pochutnáme a nic nám z toho nebude, protože se moudře rozhodneme ...

zapadá do naprosto jiné teologie než do teologie svrchované milosti, kterou zastávala historická reformace. My se totiž rozcházíme v pohledu na Boha a Jeho svrchovanost už na prvním schodu. Oba dva chápeme, že harmonizace těchto dvou pohledů je

neproveditelná, protože jeden je teocentrický (soustředěný na Boha) a druhý antropocentrický (soustředěný na člověka). Je jenom dobře, že o tom všem můžeme v této zemi svobodně psát.

Nikdo, a ani Ty, Jarku, není můj teologický protivník jak se domníváš. „Technicky“ vzato ani nemůžete být, protože (1) vás mám rád jako své bližní a (2) protivníci vždy soupeří (perou se spolu), aby jeden z nich vyhrál. Věřím, že koho si Bůh nepřitáhne, ten nemůže ke Kristu přijít. Protože dále věřím, že vždy vítězí jenom Bůh, jsem diskvalifikován z jakéhokoliv soupeření, a proto nemohu být nikomu ani protivníkem. Pán Bůh přistřihuje hřebínek Steigerovi i Andrýskovi. Nestojím ani o jednoho „obráceného“. Lidé „obrácení“ mnou nebo ZODem nutně skončí v pekle. Boží lid je (1) svrchovaně vyvolen Otcem, (2) dán Ježíšovi, který jej vykoupil a (3) znovuzrozen z Ducha svatého. Žádná svobodná lidská vůle se do Svaté Boží Trojjediné Hlavy vmíchat nemůže. Mimo to, Bůh zachraňuje kvůli Sobě, kvůli Sobě, kvůli Sobě Samému to dělá (Iz 43:25, 48:11), a ne z vůle kohokoli jiného (Ř 9:16). Naše je víra a svědectví, jež nám Bůh připravil, Boží je svrchovaná spása.

V Jeho Svrchované Milosti
Tvůj pavel steiger

TEOLOGICKÝ HERETIK?

* Vážení manželé Steigerovi, pravidelně čtu časopis Zápas o duši. Celé biblické učení o neschopnosti přirozeného člověka uvěřit, o stoprocentní milosti Boží záchrany zapadá do sebe. Je však jediný bod, kde se mi toto učení hroutí, a to je odpovědnost přirozeného člověka za to, že neuvěří, za svoje slova a skutky. Nepomáhá mi tu ani vysvětlení od Anselma, že to přirozený člověk koná přece svobodně. Podle mě, pokud se někdo narodí se

zlým srdcem, od toho závisí dále zlá vůle a to, že tyto věci není člověk, podle vás, sám schopen změnit, jen Božím zásahem, nemůže přece Bůh žádat od takového člověka zodpovědnost za to, že neuvěří, když přirozený člověk tuto schopnost bez Božího zásahu nemá, ani si ji nemůže přisvojit. Přirozenému člověku je tedy tento stav osudem a nic s ním nemůže udělat, pokud nezasáhne Bůh a nezmění jeho přirozenost. Přirozený člověk by podle mě byl zodpovědný za tento stav hned po narození jen tehdy, pokud by se sám aktivně podílel na Adamově vzpouře.

Proto se vás ptám. Neznamená výraz, že jsme přírodou dětmi hněvu (viz ep. Efezským) to, že jsme byli geneticky v Adamovi, že jsme byli aktivně přítomni, když on zhřešil a tím jsme i my zodpovědní sami za svůj osud po narození? Vy vykládáte, že Adamův hřích nám byl přičítán od Adama a zase Kristova spravedlnost je přičítána Božím synům (vyvoleným) od Krista. Tento prvek odpovědnosti právě proto, že ho nechápeme, je kamenem úrazu přijmout celou biblickou pravdu (anebo kalvinismus). Všichni bratři ve sboru na mě zaútočí právě touto zodpovědností a zde se ocitám ve vzduchoprázdnu.

Prosím vás o podrobnější vysvětlení této zodpovědnosti přirozeného člověka před Bohem za to, že neuvěřil a nekonal dobré skutky anebo konal zlé skutky před Bohem. Přijetí biblického učení (kalvinismu) vidím, že právě leží v pochopení této důležité otázky.

Jinak vám děkuji za práci, kterou vynakládáte, jen je mi smutno z toho, že toto učení způsobilo rozkoly ve sborech. Já sám jsem považovaný za teologického heretika, který chce zavést jakési nové učení do sboru, ale kámen úrazu je v tom, že toto učení neumím do detailu vysvětlit. Prosím ještě o vysvětlení otázky o zachování svatých, co jsem psal v minulém dopise. Prosím vás o vysvětlení tohoto problému odpovědnosti. Děkuji. – Dopis č. 2350 –

18 ZÁPAS O DUŠI

Milý bratře v Pánu Ježíši
Děkuji Vám za upřímný dopis a ostatním čtenářům se omlouvám, že se stále vracím k jedné otázce. Věřte, dokud si ji v trpělivosti neprobereme ze všech hledisek, neměli bychom ji opomíjet, protože patří k těm závažnějším a na přemýšlení a modlitby náročnějším. Věřte, že nám nejde o to prosadit jeden názor bratra proti názoru druhého bratra, ale abychom se společně dobrali v Duchu toho, co skutečně učí Boží slovo a jak s tímto poznáním naložíme.

Abych pravdu řekl, nemyslím, že všechny bratry touto odpovědí uspokojím. Základní lidský problém spočívá v tom, že toužíme proniknout do Božího myšlení, ale Bůh nám říká:

- ◆ *Mé úmysly nejsou úmysly vaše a vaše cesty nejsou cesty moje, je výrok Hospodinův. Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše. (Izajáš 55:8-9)*

Mnohé bratry jistě nepřesvědčíte. Člověk může Boží úmysly přijmout teprve tehdy, až přijme bezvýhradně následující a jim podobné verše:

- ◆ *Od počátku oznamuji, co se v budoucnu stane, od pradávna, co se ještě nestalo. Pravím: Moje rozhodnutí platí a co se mi líbí, uskutečním. (Izajáš 46:10)*

Osobně mi to trvalo 17 let než mne Bůh duchovně úplně rozložil na „atomy“ a zase složil, abych konečně plně a bez výhrad uvěřil této pravdě – celých 17 let! I proto jsem přesvědčen, že každé jeho rozhodnutí je za všech okolností to nejoptimálnější, nejlepší a nejspravedlivější ... Proč jsem tomu tak dlouho vzdoroval?! Odpověď zná jen On. Kdo se bez námitek nepodrobí Božímu svrchovanému rozhodnutí, kdo plně nepřijme Jeho verše, ten ani nemůže pochopit naši diskusi. Celé vysvětlení nevězí v pochopení intelektem, celé vysvětlení vězí totiž v pokoře a bázni ...

Jistě souhlasíte, že každý člověk „více či méně“ hřeší bez nátlaku a z vlastní vůle. Ze zkušenosti víme, že

na to, aby se děti naučily zlobit, nepotřebují rodičovské instrukce.

Podle Božího slova jsou všichni daleko od Svatého Pana a všichni si zasluhují peklo. Kdyby se Bůh rozhodl, že nikoho nespasí, byl by naprosto spravedlivý, byl by stejně Svatý jako vždy byl, je a bude. Nikdo by nic nenamítal, protože by ani neznal koncepci milosti. Milost by nebyla ani pojem:

- ◆ *Ale jak je psáno: „Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.“ (1. Korintským 2:9)*

Kdyby nebyl nikdo spasen, nikdo by sice nebyl spokojený, ale také by nic nenamítal, protože bychom na tom byli všichni stejně. Naše rovnostářské myšlení by bylo plně uspokojeno, když já tak všichni ...

Kdyby se Bůh rozhodl, že spasí všechny bez výjimky, byl by naprosto spravedlivý, byl by také stejně Svatý jako vždy byl, je a bude. Milost nepopírá spravedlnost, protože Bůh potrestal za hříchy svého lidu svého Syna, spravedlivého za nespravedlivé (tato spravedlnost je pro přirozeného člověka absurdní), aby uspokojil svoji spravedlnost. Bůh nemohl prominout bez uspokojující oběti. Kdyby prominul, byl by nespravedlivý:

- ◆ *Vždyť se v něm [Kristu] zjevuje Boží spravedlnost, která je přijímána vírou a vede k víře; stojí přece psáno: „Spravedlivý z víry bude živ.“ (Římanům 1:17)*

Kdyby byli všichni spaseni, všichni by byli v Kristu; nikdo by nic nenamítal, vždyť by měli všichni nová srdce! Každý přirozený člověk by se narodil – aby uvěřil v Krista.

Nejtěžší je však pochopit a přijmout skutečnost, že se Bůh rozhodl jak pro spravedlnost v milosti, tak pro spravedlnost jako takovou. Bůh mohl zničit člověka hned na počátku. Adam a Eva mohli zemřít bez potomků, nebyl by nikdo z lidí a vše by bylo „vyřešeno“ bez Jeho milostivé záchranné práce. Připomeňme si, jak Bůh hubí vše na

ZÁPAS O DUŠI 19

povrchu země, poté co se na zemi rozhojnilo zlo, a zachraňuje jen osm lidí, přestože každý výtvar lidského srdce je od mládí zlý ... (Gn 8:21)! Bůh ve své svrchovanosti, moudrosti a milosti zachoval pokračování lidského rodu, jen aby znovu zasáhl a rozprášil lidskou jednotu jenž vězí v pýše:

◆ ... *neboť neustoupí od ničeho co si usmyslí provést* (Genesis 11,5b).

Bůh má výsadu s námi všemi naložit podle své vůle, jako hrnčíř s nádobami které uhnětl (Ř 9:21). Vždyť nás stvořil! Přesto je k nám milostivý a shovívavý, aby se naplnilo Jeho zaslíbení, že ve svém čase sjednotí všechn svůj lid v Kristu. Kdyby totiž jednal jinak, neměl by následující verš zaslíbení spásy z knihy Genesis smysl:

◆ *Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.* (Genesis 3:15)

Bůh se rozhodl pro milost, která v sobě spravedlnost zahrnuje. A zde je kořen naší vzpoury: Ať jsou buď všichni spaseni nebo zatraceni, ale nic mezi tím! Ať nerozhoduje Bůh podle své svatě vůle, ať rozhoduje přirozený člověk podle své padlé vůle! Ať se každý přirozený člověk, narozený v prvním Adamovi, rozhodne sám a přijme „dar“ spásy skutkem své „víry“. Skutečně chceme, aby Bůh všechny ponechal na popas své padlosti, abychom si všichni mohli určit svůj vlastní osud? Ten jsme si již přece určili v souladu s Adamem! Padlý člověk bez Krista jde do záhuby – už v ní přece vězí!

Bůh je Svrchovaný Král, lépe mocnár, protože má moc dělat to, co se Mu líbí. Nejvíce se Mu líbí to, co Jej nejvíce oslaví. Jeho rozhodnutí je Svaté. Nepodléhá žádné státní ani lidské regulaci. Cožpak hospodář nenajme na vinici koho chce, a nezplatí mu kolik chce, bez ohledu na to, jak dlouho pracoval? Jak je Boží Království zobrazeno?

◆ ... *nemohu si se svým majetkem udělat, co chci? Nebo snad tvé oko závidí, že jsem dobrý?* (Mt 20:15)

Chtěl bych Vás bratře nasměrovat na pečlivé prostudování článku „Boží a lidská účast na spasení“, ZOD (slovenské č. 78, české č. 74, str. 16). Tam bratr Reisinger srozumitelně vysvětluje lidskou zodpovědnost. Podívejte se také na článek bratra Pipera „Adam, Kristus a ospravedlnění“ ZOD (slovenské č. 77, české č. 73, str. 8) Dále bych Vás odkázal na české ZODY od 60.

Číslo, jsou všechny na Internetu nebo je možné je zaslat. Texty je třeba číst pozorně, studovat s modlitbou a Biblií.

Písete: Je však jediný bod, kde se mi toto učení hroutí, a to je odpovědnost přirozeného člověka za to, že neuvěří, za svoje slova a skutky.

Odpověď na tuto otázku není tak složitá, jak se na první pohled zdá. Musíme si ale nejprve ujasnit vztah mezi hříchem a nevírou.

◆ ... *A cokoli není z víry, je hřích.* (Římanům 14:23b)

Všechno co není z víry, všechno co není pro Boží slávu, je hřích. Přirozený člověk, i když koná ty lidsky nejlepší skutky, kdyby sám sebe rozdal, ve své podstatě bez ustání hřeší proti svému Stvořiteli, protože nemá víru. Cokoliv je vykonáno pro kohokoliv jiného než Boží slávu, a může to být obyčejné pěstování pšenice, je hřích proti Bohu. Nejvyšší příkázání, které nám dal Ježíš je:

◆ *Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí a miluj svého bližního jako sám sebe.* (Lukáš 10:27)

Jestliže tedy někdo pěstuje pšenici a nemiluje Boha celým svým srdcem, celou svou duší a silou, zůstává pod mocí hříchu. Proto je přirozený člověk, pokud se týká vztahu k Bohu a bližním, naprosto duchovně mrtev (Ř 3:9-20). (Duchovní vztah k bližním bez poznání Boha neexistuje.) Nevěřící, přirozený člověk se bezhříšně nenají ani nenapije:

◆ ... *postili jste se opravdu kvůli mně? A když jíte a pijete, nejíte a nepijete si pro sebe?* (Zacharjáš 7:5b-6)

20 ZÁPAS O DUŠI

Nověrozený člověk, když jí a pije, má před očima Boží slávu, pije a jí z víry:

◆ *At' tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všechno číňte k slávě Boží. (1 Korintským 10:31)*

◆ **Hřích v tom, že ve mne nevěří;** (Jan 16:9)

Přirozený člověk nevěří v Krista, je od Boha oddělen a není schopen se k Bohu přiblížit, pokud jej Bůh nepřitáhne. Proto, přirozený člověk nemůže nehřešit ani milisekundu. Jak vidíme, hřích a nevíra jsou nerozluční spojenci, stejně jako spravedlnost a víra.

Dokud Adam věřil Bohu, byl bez hříchu, byl spravedlivý. V momentě, kdy Bohu přestal důvěřovat, uvedl veškeré stvoření, jež mu bylo svěřeno, do hříchu a následného prokletí. Adamova nedůvěra způsobově (ne časově) předcházela hřích. Přirozený člověk, jenž se rodí v prvním člověku, v prvním Adamovi, je živá duše, je Adamovým tělem a proto nutně bez nátlaku prostřednictvím své vůle aktivně odmítá víru a následně je služebníkem (otrokem) hříchu, je hříchem vlastněn. Přirozený člověk žije bez Boha, je upřen sám na sebe:

◆ *Soustředění na sebe je Bohu nepřátelské, neboť se nechce ani nemůže podřídit Božímu zákonu. (Římanům 8:7)*

Teprve až je přirozený člověk, znovu-zrozen z Ducha svatého, ze svrchovaného bezpodmínečného rozhodnutí Boha, stane se novým duchovním stvořením v Kristu, protože poslední Adam je Duch oživující. Stane se tělem Krista (což je církve), je spoluvzkříšen s Kristem a uveden na nebeský trůn (Ef 2:6). Dostává namísto kamenného srdce srdce „masité“, v němž je Bohem vepsán Kristův zákon (Jr 31:33). Potom začne mít osobní touhu po Kristu a chce bez nátlaku, na základě Bohem proměněného srdce i vůle, aktivně věřit a následně se stává služebníkem (otrokem) spravedlnosti, je spravedlností vlastněn. Osobní aktivní víra nověrozeného ospravedlňuje:

◆ *Když jsme tedy ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, ... (Římanům 5:1)*

Vidíme tedy, že aktivní osobní víra nověrozeného člověka způsobově (ne časově) předchází ospravedlnění Bohem. Křesťan nehřeší, je spravedlivý jen tehdy, žije-li z víry (Ř 1:17). Shrňme si příčinnou souvislost jak přirozeného, tak nověrozeného stavu:

Staré stvoření (2K 5:17), přirozený člověk zrozený z Adama v Adamovi, je tělo, je živá duše a aktivně, bez nátlaku, ze své vůle nevěří, což má za následek jeho hřích. Je proto za svou nevíru a s ní spojený hřích plně odpovědný.

Nové stvoření (2K 5:17), nověrozený člověk, zrozený svrchovanou bezpodmínečnou Boží vůlí z Ducha, je v Kristu, je duchovně oživená bytost a aktivně, bez nátlaku, ze své vůle věří, což má za následek, že je spravedlivý. Je tedy za svou víru a s ní spojenou spravedlnost plně odpovědný. Zhřeší-li (nevírou), má Přímluvce, Ježíše Krista.

Bůh svrchovaně a bezpodmínečně stvořil z Adama celé lidstvo (Sk 17:26). Celé přirozené lidstvo, od početí vězí v padlém Adamovi, v jeho a následně svojí osobní nevíře tj. v hříchu. Nikdo si nemohl zvolit, aby se tělesně narodil, aby se stal živou duší, protože tělesně neexistoval. Rysy jeho existence – kdo, kde, kdy, jak a proč, byly ustanoveny a stvořeny Bohem.

Podobně, Bůh svrchovaně a bezpodmínečně stvořil z mnohého Adamova přirozeného potomstva nové stvoření z Ducha, svůj duchovní lid, který od početí Duchem spočívá v Kristu, v posledním Adamovi, v Jeho a následně svojí osobní víře tj. spravedlnosti. Nikdo si také nemohl zvolit, aby se duchovně znovuzrodil, protože se tělesně narodil „jen“ jako živá duše, která byla duchovně mrtvá, duchovně neexistovala. Rysy jeho duchovní existence, kdo, kde, kdy, jak a proč, byly také ustanoveny a stvořeny Bohem.

ZÁPAS O DUŠI 21

Jak zrození živé duše z Adama, tak znovuzrození – oživení ducha z Ducha oživujícího, obojí je svrchovaný čin Stvořitele – *Jeho rozhodnutí platí a co se mu líbí, uskuteční:*

- ◆ *ještě se jí nenarodily a nemohly učinit nic dobrého ani zlého. Aby však zůstalo v platnosti Boží vyvolení, o kterém bylo předem rozhodnuto a které nezávisí na skutcích, nýbrž na tom, kdo povolává, bylo jí hned řečeno, že starší bude sloužit mladšímu. Neboť je psáno: `Jákoba jsem si zamiloval, ale Ezaua jsem odmítl [nenáviděl Mal 1:2-3]. `Co tedy řekneme? Je Bůh nespravedlivý? Naprosto ne! Mojžíšovi řekl: `Smiluji se, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji. `Nezáleží tedy na tom, kdo chce, ani na tom, kdo se namáhá, ale na Bohu, který se smilovává. (Římanům 9:11-16)*

Dále bratře může číst každý sám. Naše není hloubat nad tím a starat se kdo je Jákob a kdo Ezau, naše je s bázní a třesením přijmout Boží svrchovanou vůli a obětovat sami sebe ve svědectví spravedlivého života.

Jaká je tedy odpovědnost přirozeného člověka za to, že neuvěří, a že je každý výtvar jeho srdce od mládí jen zlý (Gn 8:21)? Naprosta; protože přirozený člověk, svévolník, z vlastní vůle Bohu sloužit nechce a kdo nechce ten ani nemůže:

- ◆ *Ale vy nechcete přijít ke mně, abyste měli život. (Jan 5:40)*
- ◆ *Potom uvidíte rozdíl mezi spravedlivým a svévolníkem, mezi tím, kdo Bohu slouží, a tím, kdo mu sloužit nechce. (Malachiáš 3:18)*

Tolikrát jsem již odpovídal na otázku, jak k tomu přijdou ti „chudáci“, kteří nebyli vyvoleni. Nebo jak bratře píšete: *„Přirozenému člověku je tedy tento stav osudem a nic s ním nemůže udělat“*. Ještě jsem se nikde a nikdy nesetkal s přirozeným člověkem, který by chtěl být vyvolen a který by chtěl něco se svým stavem dělat. Všichni chtějí mít

od Boha pokoj (Ř 3:9-20). A i když k „bohu“ někdy „volají“, tak jen proto, aby se postaral o to, aby jejich na sebe upřenému životu, bez poznání pravého Boha, nic nechybělo. Přirozený člověk není žádný chudák, je to rebel nejhrubšího zrna, protože vzdoruje Bohu a my už víme, že nevíra, nenávisť Boha, je největší hřích. Větší zločin už neexistuje, protože je v úplném protikladu k nej důležitějšímu přikázání – *miluj Boha z celého svého srdce ...* I jemu Bůh prokazuje nesmírnou obecnou milost, vždyť jej obdařuje deštěm ...

Byl snad Pavel osudem postižený chudák, který toužil po Bohu a Bůh mu sebe nějak odpíral? Bůh sebe žádnému přirozenému člověku odpírat ani nemůže, protože není ani jeden přirozený člověk, který by Boha hledal a po Něm toužil, není ani jeden! Pavel žádný chudák nebyl. Vždyť jel sám od sebe a aktivně zatýkat křesťany! A Bůh se smiloval, bez Pavlova přičinění, nečekal na jeho „volání“, přesto mu vložil do srdce nového ducha, jenž byl schopen po Bohu toužit. Kdo po Bohu touží, toho Bůh nikdy neodmítne!

Jak k tomu přijde ten osudem „postížený“ koho si Bůh nepřítáhl? To není naše odpovědnost! Ten, komu Bůh nedá nové srdce, o žádné vyvolení ani znovuzrození nikdy nestál a ani nestojí. Podobně jako o něj nikdy nestál Pavel, kdyby nezasáhl Bůh. Naprosto stejné je to i s vyvoleným Abrahamem a celým jeho pravým potomstvem jež je v Kristu.

Jak přijímají naše svědectví o Boží lásce přirození lidé? Jak reagují naši nejbližší v rodinách? Touží po našem Pánu a Spasiteli stejně jako my? Na to ať si odpoví každý sám.

Sám jsem 37 let o Boha nestál a ani na okamžik jsem se necítil ochuzen. Myšlenka, že by mne postihl zlý osud mne ani nenapadla. Spíše jsem si myslel, že zlý osud postihl ty věřící nerozumy, kteří jsou tolik omezováni náboženstvím. Žil jsem „vesele“ bez Boha a velmi mi to vyhovovalo. A Bůh se přesto smiloval. Nevíme kdo patří a kdo

22 ZÁPAS O DUŠI

nepatří do Jeho stádce. Naše odpovědnost je, abychom nesli evangelium všude tam, kde On připraví srdce. Nehloubejme nad tím podle jakých „pravidel“ Bůh rozhoduje. To nás přivede jen k pochybnostem a rouhání. Činí to, co se Mu líbí, a líbí se Mu to, co jej oslavuje. Jeho sláva je svatá. Žijme tím!

Kdyby se lidem Bůh vnutil v jejich přirozeném stavu, musel by znásilnit jejich přirozenou padlou vůli, která se Bohu nechce a proto ani nemůže podřídít (Ř 8:7). Bůh nepůsobí proti vůli člověka, naopak, Bůh ji používá ke svým svatým cílům, protože ví co v každém srdci vězí. Právě obrácení v přirozeném stavu by bylo proti vůli přirozeného člověka. Bůh by byl násilník a přirození lidé zmanipulovaní roboti ... Nejsme loutky, nejsme roboti, jsme Boží děti, z Jeho svrchované vůle.

Hlásejme Boží evangelium ať přijde-me vhod či nevhod. Jak je ale možné, že jedni mají vůli a chtění jej přijmout a jiní ne? Aby se lidé k Bohu obrátili bez nátlaku, v naprostém souladu se svojí vůlí, aby nebyli loutkami ani roboty, stvořil Bůh svému svatému lidu, svému Božím Izraeli, svým Jákobům, svým pravým potomkům Abraháma, ať žili v kterémkoliv věku, ať měli jakýkoliv etnický původ (v Kristu není rozdíl), nové srdce, oživil jejich ducha, protože jejich duch byl mrtvý. Bůh svůj lid duchovně vzkřísil:

- ◆ *Vložím do vás svého ducha a oživíte. Dám vám odpočínutí ve vaší zemi [nebeské]. I poznáte, že já Hospodin jsem to vyhlásil i vykonal, je výrok Hospodinův. (Ezechiel 37:14)*

Bůh znovuzrození Svých bezpodmínečně vyvolených vyhlásil (tj. nadekretoval) a vykonal. Jen tělesně živý člověk se rozhoduje o pohybu svých údů. Podobně, jen duchovně živý a vzkříšený člověk se rozhoduje ve věcech Božího Ducha. Už je může chápat v souladu se svojí regenerovanou vůlí, už mu nejsou bláznovstvím jako před znovuzrozením, proto se pro ně vždy rozhodne. Na roz-

díl od duchovně oživeného, duchovně mrtvý přirozený člověk, i ten nejinteligentnější, protože chce, se musí rozhodnout pouze pro moudrost světa ...

- ◆ *Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím? (1 Korintským 1:20)*

Milý bratře, otázky Božího Ducha rozdělávaly lidi od nepaměti. Nedělal bych si z toho, že jste považován za *teologického heretika, který chce zavést jakési nové učení do sboru*, velkou hlavu. Naše služba spočívá na víře. Hlásáme evangelium, protože věříme, že Bůh má svůj lid všude. Bůh, ne my, ví kdo je Jeho. Kdyby bylo znovuzrození podmíněno rozhodnutím „svobodné vůle“ přirozeného člověka, pak by bylo zbytečné se za svět i modlit, stačilo by jej jenom přemlouvat. Proč se ale modlíme a prosíme Boha, aby se smiloval, aby změnil srdce přirozených lidí, které milujeme, aby pohnul jejich myslí, aby zasáhl? Proč? Protože všichni upřímní křesťané v nitru věří, že je to Bůh, kdo může změnit srdce nevěřících bližních! Proč potom velká část křesťanů, v rozporu se svými modlitbami, věří, že Bůh do „svobodné vůle“ člověka nemůže zasáhnout (nanejvýš přemlouvat), že se přirozený člověk musí pro Krista svébytně rozhodnout? Kde je tedy pravda? Kde je naše důslednost? Neměl bych se divit; 17 let jsem byl nedůsledný, modlil jsem se k Bohu ať změni srdce mým bližním, přesto jsem věřil ve svébytné rozhodnutí přirozeného člověka!

Je na nás, abychom jako Pavel, ztracenému člověku hlásali ukřižovaného Krista. Záleží však jen na Bohu, zda mu otevře (stvoří) srdce, aby přijmul evangelium, aby se již svobodně rozhodoval v souladu se svojí osvobozenou vůlí. My sejeme, On dává vzrůst:

- ◆ *Poslouchala nás i jedna žena jménem Lydie, obchodnice s purpurem z města Thyatir, která věřila v jediného Boha. Pán jí otevřel srdce, aby přijala, co Pavel zvěstoval. (Skutky 16:14)*

Pokud bezvýhradně nepřijmeme Ježíšovo vysvětlení Nikodémovi jak dochází k znovuzrození z Ducha,

- ◆ *Vítr vane kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha. (Jan 3:8)*

potom se stavíme do role posuzovatele samotného Boha a nutně budeme, dřívě nebo později, ve svém srdci řešit otázku, zda je Bůh fér nebo nefér ...

- ◆ *Hle, mně patří všechny duše; jak duše otcova, tak duše synova jsou mé. Zemře ta duše, která hřeší. (Ezechiel 18:4)*

Každá duše hřeší! Ukažte mi člověka, který nikdy nezhřešil a já vám ukáži člověka, který nikdy nezemře, ani tělesně, ani duchovně, a který proto ani nepotřebuje spasení v Kristu ...

Na závěr připomínám, že je třeba začít od Adama, na počátku knihy Genesis. Víme, že Bůh stvořil celé lidstvo z jednoho člověka. Staršího předka než Adama jistě nemáme. Děti po předcích dědí nejen podobu, inteligenci, zdraví, duševní nadání, povahové rysy, ale i dědičné choroby a slabosti. Všichni, bez výjimky, dědíme i hříšnou přirozenost, jsme živé duše v Adamovi, a bez oživujícího Ducha posledního Adama – Krista, nám není pomoci, i kdybychom se snažili sebevíc. Jestliže věříme Písmu, že Adam po pádu duchovně zemřel, potom musíme věřit i tomu, že jsme zhřešili všichni:

- ◆ *Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili. (Římanům 5:12)*

Děkujeme Bohu, že neskončil právě zde, ale připravil cestu pro svůj lid:

- ◆ *Jak je psáno: „První člověk Adam se stal duší živou“ – poslední Adam je však Duchem oživujícím. (1 Korintským 15:45)*

Jen oživený duch člověka přijímá věci Ducha Božího, jehož oživující Duch je Pán Ježíš Kristus! Tak se Bůh oslavil a to s pokorou přijímáme.

– *Váš Pavel Steiger* –

SPIRITUALITA ŽÁKŮ

Výzkum spirituality u žáků základních škol a středních odborných učilišť ve Slezsku

Nad'a Rabiecová je absolventka katedry Křesťanské výchovy pedagogické fakulty na Ostravské univerzitě. V roce 2001 zpracovala diplomovou práci, která se zabývala doposud nepříliš probádaným tématem spirituality (tj. duchovního života) dospívající mládeže našeho regionu. Pro časopis „IDEA“ poskytla některé výsledky své magisterské práce. Mnohé z těchto výsledků mohou být pro nás opravdovou výzvou k větší misijní aktivitě v našem okolí.

Spiritualita má v životě jedince nezastupitelnou funkci, protože přítomnost nebo naopak nepřítomnost duchovního života formuje v neposlední řadě také charakter naší společnosti a má na ni zásadní vliv a hluboký dopad.

Podívejme se nyní na některé konkrétní výsledky mé práce:

Ze všech dotazovaných respondentů se asi 43 % ztotožňuje s názorem ateismu. Každý třetí respondent věří určitým způsobem v existenci Boha. Každý pátý žák souhlasí s myšlenkou převtělování (reinkarnace). Křesťanskému názoru na poslední soud a vzkříšení mrtvých dává svůj hlas jen 7,4 % dotazovaných. Při hodnocení zájmu dospívajících o konkrétní duchovní zaměření jsem zjistila, že každý třetí žák by se rád zabýval magií nebo satanismem.

Kdo je to Bůh? V odpovědi na tuto otázku jsem se mohla nejčastěji setkat s názorem, že je to někdo, kdo má obrovskou moc, nad vším vládne a stvořil vesmír i všechno, co je v něm.

V okruhu vědomostních a znalostních otázek souvisejících se spiritualitou docházíme k závěru, že každý třetí žák neumí vyjmenovat ani jedno z deseti Božích přikázání. Průměrné znalosti v tomto směru má 6,8 % všech respondentů. Celé Desatero zná 1,3 %

24 ZÁPAS O DUŠI

tázaných. Že Ježíš Kristus má souvislost s křesťanstvím, neví každý čtvrtý žák a o tom, kdo je současný papež nebo kdo byl Jan Hus, nemá ponětí téměř 60 % všech žáků. Z hlediska základní znalostní orientace ukazují zjištěné výsledky na skutečnost neznanosti a sníženého zájmu o duchovní problematiku u dnešní dospívající mladé generace. O předmět „náboženská výchova“ mělo zájem 16% všech respondentů. Předmět by měl být na základě přání dotazovaných vyučován jako předmět výběrový, přičemž většina respondentů by si představovala jeho náplň po obsahové stránce zaměřenou pouze na křesťanství.

V části věnované výskytu a frekvenci základních formálních spirituálních aktivit (tj. duchovních činností) v životě respondentů jsem došla mezi jiným k těmto závěrům, že každý druhý žák byl určitě pokřtěn. Dále, že polovina všech respondentů (50,6 %) nenavštěvuje žádné místo, kde by se scházeli lidé určitého duchovního zaměření a na vesnici se pravidelná návštěvnost místa se společenstvím stejně duchovně smýšlejících lidí vyskytuje až čtyřikrát častěji než ve městě. Osmdesát procent respondentů z města skoro nikdy nebo vůbec nikdy nepřebývají mezi lidmi, které by vážala stejná spirituální orientace. Nejčastěji užívanou formou duchovního života je modlitba. Nejdominantněji byla využita u děvčat na vesnici (70 %). Druhou nejčastěji využitou formou náboženského života je účast na bohoslužbě či jiném náboženském obřadu.

Nejčastěji se žáci cítí být členy římského katolictví (17,6 %), druhým nejvýznamnějším duchovním směrem, co se týká počtu členů, je protestantství (9,2 %). Významnou úlohu při rozhodování mladého člověka pro členství k určitému druhu spirituálního života mají rodiče (57,7%). Nadpoloviční většina chlapců a dívek dává na základě osobního přesvědčení přednost církevnímu sňatku.

V pátrání po smyslu života označilo 79,4 % všech respondentů svůj život za smysluplný. Téměř dvakrát více dívek v porovnání s chlapci je schopno při špatném duševním rozpoložení požádat o pomoc Boha nebo kněze, přičemž 46 % respondentů ještě nikdy nenapadla myšlenka přijít se svými starostmi a problémy k Bohu. Naprostá většina žáků tvrdí, že je víra ještě nikdy v žádném z životních rozhodnutí nijak neovlivnila. S ohledem na svou víru se rozhodují více dívky. Víra je v určitém ohledu přínosem pro 22,9 % respondentů. Nejčastěji je přínosem v tom smyslu, že jim Bůh pomáhá v problémech, utěšuje je a nikdy je neopustí. Téměř 60 % respondentů chápe víru jako čistě osobní záležitost, která nemá zasahovat do každodenního praktického života a upřednostňují její vnitřní skrytost před světem i lidmi.

V oblasti otázek týkajících se otevřenosti tázaných vůči duchovnímu dialogu jsem zaznamenala u 86,7% děvčat a 70% chlapců ochotu popovídat si s věřícím člověkem. Společenství křesťanů poskytuje spíše známé prostředí pro toho, kdo v Krista věří a jako spíše neznámé se toto prostředí jeví člověku, který se s Kristem ještě nesešel.

I když si uvědomuji, že je velice obtížné jakkoliv zpytovat, hodnotit nebo jinak objektivně zkoumat člověka a jeho vnitřní obraz spirituality, byla bych ráda, kdyby vás zde citované údaje alespoň v něčem obohatily a pomohly nám všem lépe se orientovat v duchovním životě dospívajících žáků.

– *Nada Rabiecová* – IDEA 7, 2002

***Kéž jsou naši synové
jak štěpy, krásně urostlí
v svém mládí. Naše dcery
ať jsou jako sloupy
vytesané podle
chrámového vzoru.
(Žalmy 144:12)***

EVANGELIKÁLNÍ CÍRKVE U NÁS

V r. 2002 vydala Česká evangelikální aliance „Základní informace o evangelikálních církvích a sborech v České Republice v letech 1990-2000“. Naději autorů studie je, že:

- ✓ *pomůže k zesílení a zaměření modliteb křesťanů v naší zemi*
- ✓ *povzbudí křesťany k aktivní službě sdílení evangelia*
- ✓ *vnese mezi křesťany v naší zemi touhu vědět více jak o svých bratrech a sestřích, tak o lidech, mezi kterými žijí a slouží*
- ✓ *pomůže sblížit křesťany v naší zemi v jejich práci na Božím království*

I když se počet členů a věřících podle různých zdrojů značně rozchází, je procentuální poměr členů církve podle České evangelické aliance v ČR asi 0.17 %. I když je tento údaj nepřesný, nezapomínejme, že statistický počet členů a věřících nevystihuje skutečnost. Ne všichni členové církve se aktivně účastní sborového života. Je mezi námi mnoho matrikových křesťanů, těch, kteří se k různým denominacím hlásí spíše z tradice než osobního přesvědčení, i množství věřících, kteří se sborového života z nejrůznějších důvodů neúčastní.

Vycházejme tedy z toho, že v roce 2000 bylo v ČR 545 sborů (266) a stanic (279). V období 5 let bylo založeno 23 nových sborů. Jeden sbor nebo stanice připadal na téměř 19 tisíc obyvatel. Pro srovnání, k zajištění vzdělávacích potřeb našich občanů bylo v ČR 6 106 knihoven. Tedy jedna knihovna připadala na 1 687 obyvatel a knihoven je nejméně desetkrát tolik, kolik máme sborů a stanic. Evangelikální denominace rostly počtem členů v letech 1995-2000 průměrně o 1.1 % ročně. Nezávislé sbory zahrnuté v průzkumu, rostly ve stejné době asi o 12.2 % ročně.

ně. Náboženská společnost Svědkové Jehovovi roste v naší zemi rychlostí přibližně 9 % ročně.

Výzva k zamyšlení:

Při populaci 10 milionů to znamená, že každý sbor nebo stanice připadá na 18 tisíc obyvatel. Bylo by těžké představit si, že by toto číslo bylo mnohem nižší? Co například 1 sbor na 10 tisíc obyvatel ... nebo alespoň na úrovni knihoven? Kdyby se takové přání stalo skutečností, je pravděpodobné, že evangelium by bylo jasně viditelné nevěřícím kolem nás.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že je třeba:

- ✓ *větší nasměrování evangelikálních sborů k misii uvnitř ČR i ke světové misii*
- ✓ *modlit se za konkrétní potřeby*
- ✓ *zakládat nové sbory – jak ve městech, tak v menších obcích*
- ✓ *větší množství pracovníků v církvi, laičtí kazatelé, evangelisté, misionáři*
- ✓ *vyučovat a připravovat zakladatele sborů*
- ✓ *poskytovat nástroje a informace důležité pro zakládání sborů*
Aliance pro zakládání sborů
e-mail: aliancezs@volny.cz,
<http://www.ea.cz/>

Závěrem:

Není na nás, abychom z uvedených statistik vyvozovali nějaké soudy. Jde o to, abychom si uvědomili, že duchovní situace v naší zemi není nijak růžová. Rozhodně nemůžeme vše svádět na devastující porážku protestantů na Bílé Hoře ani poslední léta komunismu, i když obojí sehrálo svoji úlohu. Neměli bychom zapomínat na minulost, ale máme svobodnou přítomnost a je odpovědností naší generace, jaká budoucnost čeká naše denominace a sbory. Pokud budeme lhostejní a „zakopeme“ hřivny, které nám Bůh svěřil, spláceme nad výdělkem.

26 ZÁPAS O DUŠI

TRADIČNÍ CÍRKVE A DOMÁCÍ SKUPINKY

V časopise Religion Today (Církev dnes) vyšlo pojednání o postoji známého odborníka na církevní život, George Barny a stavu dnešní církve v Americe. Barna nepatří k těm, kdo se snaží účastníkům nejrůznějších křesťanských seminářů říci, že mohou odpočívat na vavřínech.

Ve skutečnosti je to právě naopak. „Chci rozbít iluze o tom, že je všechno v nejlepším pořádku a že církev kypí zdravím. Jsem přesvědčen, že tomu tak není“, řekl Barna. Své postoje dokládá výsledky mnohaletého výzkumu. „Jedna z věcí, kterou jsme zanedbali a je nesmírně důležitá, je život zasvěcený učednictví“, zdůrazňoval během 15 měsíčního turné seminářů v 54 měsících.

Z výzkumu Barna poukazuje na skutečnost, že rozdíl mezi křesťany a nekřesťany je minimální, protože se křesťané chovají v podstatě stejně jako nekřesťané. Z toho vyplývá, řekl, že jde především o problém učednictví. Církev musí věřící vést k větší odpovědnosti a hlubšímu poznání Božího slova, aby pomohli lidem chápat, co to znamená být křesťanem jednadvacátého století. „Efektivní učednictví se může měřit podle aktivit a zapojení jednotlivců ve službě v oblastech osobního svědectví, evangelizace, biblického vzdělávání a finanční obětavosti“.

Velké sbory představují asi 10 % z celkového počtu sborů – kterých je v USA kolem 350 000. Bohoslužeb se pravidelně účastní asi polovina z celkového počtu věřících. Asi 45 % Američanů se hlásí k určité denominaci, kde mají členství. Dále je uvedeno, že v Americe existuje přibližně 230 různých denominací a více než 52 000 křesťanských privátních škol.

– *Charisma News Service* –

Z výsledků, které byly zveřejněny v The Washington Times vyplynulo, že mužů je ve sborech 39 %; 56 % věřících navštěvuje sbor pouze jednou týdně a 46 % věřících pozvalo v minulém roce někoho ze známých na návštěvu sboru. Polovina všech sborů má pouze 11 % podíl věřících. Pouze 20 % americké populace se účastní pravidelně bohoslužeb. Taková je realita dnešních církví. (pozn. redakce: Pro nás by takové statistiky byly ohromující).

V řadách věřících narůstá nespokojenost se stavem a vedením církve. Centralizace a profesionalizace rozdělila církve na profesionály a laiky. Ne všichni věřící chtějí být jenom formálními členy církve, kterou řídí administrativní aparát profesionálních pracovníků a teologů, kteří připravují rozličné programy a aktivity. Profesionalizace vedla v některých případech ke vzniku megasborů – mnohatisícových shromáždění.

Na druhé straně se malé sbory potýkají s existenčními problémy a nedostatkem nových členů. Přichází stále méně mužů. Věřící se scházejí k bohoslužbám pouze jednou týdně. Podle výsledků průzkumu kongregačního života (*Congregational Life*), který byl proveden v 50 státech a v nejrůznějších denominacích, bylo osloveno asi 300 tisíc věřících z 2 200 sborů.

Tato nespokojenost posledních let roste nejen v USA, ale i v Kanadě, Austrálii, Novém Zélandě a v Anglii, roste silné hnutí, které se odklání od tradičního vedení bohoslužeb z katedry jednoho kazatele k pluralitě sloužících bratří, od obecnství v církevních budovách k obecnství v domovech jednotlivých věřících. Forma domácích sborů se v minulosti nejvíce osvědčila v zemích, kde neexistuje svoboda vyznání víry, jako v Číně a na některých místech Jižní Ameriky, v arabském světě a pod. Tito věřící se scházejí po domech jako prvotní církve během prvních tří století.

Vznikají nové sbory na principu „rozsévání sborů“. Výhodou domácích skupinek, které se scházejí k bohoslužbám a studiu Božího slova, je, že nemají vysoká vydání ani starosti a odpovědnost za církevní budovy. Jejich dobrovolné příspěvky mohou viditelně sloužit potřebným (vdovám a sirotkům) a misijní práci.

Výhody domácích biblických skupinek v rámci církve

Některé sbory si uvědomují, že potřeba osobních vztahů a hlubšího studia Božího slova není možná jinak, než v rámci domácích studijních skupinek. Zkušenosti potvrzují, že:

- ✓ *Pěstování přátelských vztahů a potřeby jednotlivců jsou ve skupince lépe dosažitelné.*
- ✓ *Možnost pro růst sboru, dělením skupinek.*
- ✓ *Aktivní a přirozená příprava nových vedoucích.*
- ✓ *Zkvalitnění obecnství a vztahů.*
- ✓ *Vytváří přátelskou atmosféru ve sboru.*
- ✓ *Posílení možnosti a příležitosti pozvat přátele, kteří nejsou součástí církve.*
- ✓ *Prohluhuje biblické studium.*

Představme si, jak by mohl být posílen každý sbor, kdyby věřící zaměřili pozornost na kvalitu a vnitřní jednotu. Mohli by lépe sloužit jedni druhým a naplňovat přikázání, abychom milovali své bližní. Možná, že právě dnes, koncepce domácích skupinek, zakládání nových sborů, domácích sborů, se může stát jedním z vhodných modelů, jak oslovit naše spoluobčany v dnešním uspěchaném a na sebe soustředěném životě.

Jen s Boží pomocí můžeme sloužit nespaseným a aktivně prožívat živou víru a blízké obecnství s Pánem Ježíšem Kristem.

– *připravila kas* –

OIKOS

Evangelizace pomocí metody buněk

Jak jsem již nastínil v předchozím článku, evangelizace pomocí metody buněk spočívá v procesu evangelizace, jenž nazýváme bombou. Ze zmíněného procesu jednoznačně vyplývá, kdo je předmětem evangelizace. Cíl naší evangelizace nejvýstižněji popisuje řecké slovo OIKOS, jež znamená dům, rodinné a domácí prostředí (pozn. ZOD: „vedení domácnosti – ekonomie“). Každý člověk má svůj vlastní OIKOS, dělíci se na tyto čtyři základní kategorie:

1. rodina, tzn. muž, žena, děti a další příbuzní
2. sousedé
3. spolupracující nebo spolustudující kolegové
4. přátelé

OIKOS tvoří osoby, se kterými se často setkáváme či se s nimi každodenně vídáváme. Lidé z OIKOS tvoří část našeho života. Vždyť s naší rodinou jsme spolu stále, velmi často přicházíme do kontaktu rovněž se sousedy, se spolupracovníky trávíme denně několik hodin, s přáteli někdy dokonce i celý víkend.

Lidé, s nimiž trávíme denně nejvíce času, máme evangelizovat. Předmětem naší evangelizace má být náš OIKOS, to znamená lidé, se kterými se každodenně setkáváme. Tím jsme samozřejmě neřekli nic nového. S popisovaným modelem evangelizace se setkáváme nejen v bibli, ale taktéž v prvotní církvi. V evangeliích nacházíme mnohá místa popisující evangelizaci v OIKOS. Nyní se u některých zastavíme:

V desáté kapitole Skutků apoštolských se pojednává o Kornéliovi, „zbožném a bohabojném“ člověku. Ve chvíli, kdy jej Boží posel vyzval, aby do svého domu pozval apoštola Petra, učinil tak bez váhání. Poté, co apoštol Petr přijel i s bratřími do města se záměrem zvěstovat Kornéliovi evangelium, „Kornélius

28 ZÁPAS O DUŠI

je očekával a spolu s ním jeho příbuzní a nejbližší přátelé.“ (Sk 10,24b) Z přechteného vyplývá, že Kornélius pozval do vlastního domu svůj OIKOS. Evangelizoval lidi z nejbližšího okolí. Další příklad nám poskytne epizoda ze života Leviho – Matouše, se kterým se Ježíš setkal v celnici. Ježíš jej vyzval k následování a on ho uposlechl. Poté mu Levi „ve svém domě připravil velikou hostinu. Bylo tam množství celníků i jiných, kteří byli s ním“ (Lk 5,29). Levi evangelizoval své přátele – celníky, jež s ním spolupracovali. To byl jeho OIKOS.

Dalším hrdinou z evangelií, jenž v důsledku setkání s Ježíšem sdílel se svým OIKOS jeho lásku, byl Zacheus „... vrchní celník a veliký boháč.“ (Lk 19,2b). Zacheus vylezl na strom, neboť chtěl spatřit Krista. Když kolem něj Ježíš procházel, jeho zrak na něm spočinul a řekl mu: „Zachee ... dnes musím zůstat v tvém domě“ (Lk 19,5). To znamená v jeho OIKOS. Prostřednictvím Zachea vstoupila spása do celé jeho rodiny.

Poslední příklad uvedené metody evangelizace skýtá příběh o Samaritánce, která se s Ježíšem setkala u Jákovy studny. Poté, co spolu hovořili, zanechala u studny svůj džbán, běžela do města a všem vyprávěla o svém prožitku: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem dělala. Není to snad Mesiáš?“ (J 4,29). Samaritánská žena zvěstovala svému OIKOS spásu, se kterou se setkala při Jákově studni.

OIKOS je styl evangelizace prezentovaný v bibli. Tímto stylem může evangelizovat každý z nás, neboť všichni máme svůj OIKOS. Žena, muž, děti, přátelé, sousedé – to jsou lidé, kterým je nutno říci o Boží lásce. Ježíš tě miluje! To je zvěst evangelia.

Jak máme tuto zprávu šířit? Lidé, kteří jsou odhodláni evangelizovat, musí přemýšlet o jiných ze svého OIKOS. Nejlepším způsobem je zhotovit jmenný seznam. Ačkoli se to mnohým může zdát zanedbatelné, není tomu tak, pro-

tože o svých každodenních kontaktech s lidmi vůbec nepřemýšlíme. Nicméně, právě osobám nacházejícím se v našem nejbližším okolí můžeme každodenně svědčit o Ježíšově lásce.

Witold Strumpf, překlad
Vladislav Volný ml., Přítel, 11/2002,
Evangelizace v domě (díl 3)

DĚJINY DESÁTKŮ

Upozorňujeme, že se žádným způsobem nedotýkáme kréd vyznání víry a zcela ponecháváme na rozhodnutí denominací, staršovstev a jednotlivců, jaký postoj k desátkům zaujímají. Nás toto téma zaujalo a myslíme, že si zaslouží pozornost. – redakce –

Desátky dnes pokládají někteří lidé za základ prosperity; pro jiné jsou jen symbolem temného středověku. Desátky jsou přitom spojeny s mnoha otázkami, například: Co měly společného s vyvražděním obyvatel ze Stedingu? Kterým pohanským božstvům byly obětovány? Dávali je vůbec první křesťané? Na tyto a mnohé další otázky hledá autor v knize Dějiny desátků odpověď. Cituje přitom důsledně z autentických dokumentů a nalézá v nich celou řadu překvapujících skutečností.

Knihu je rozdělena do dvou částí:

1. Desátky v dějinách
2. Desátky v Bibli

Raná církev

V křesťanském Novém zákoně nalezneme knihu **Skutky svatých apoštolů** (60-90 po Kr.), která popisuje historii rané církve. Je v ní mnoho zmínek o darech a almužnách (viz. např. Sk 2,45; 4,34 -37; 5,1-10; 9,36; 10,2.31; 20,33; 24,17), k desátkům se však vůbec nehlasí.

Mezi rané křesťanské spisy, které nebyly přijaty do kánonu biblických knih, náleží **Spisy apoštolských otců** (zhruba z 2. století po Kr.). Desátky v nich opět nejsou zmíněny, přestože spisy obsahují mnohá místa o darech.

ZÁPAS O DUŠI 29

Například v „Didaché“ (učení dvanácti apoštolů) je psáno:

„Nebudeš váhat dát, a když dáš, nebudeš reptat. Poznáš pak, kdo je krásný odplátce tvé mzdy. Neodvrátíš se od nuzného, všechno budeš sdílet se svým bratrem a neřekneš: to je mé vlastní. Vždyť sdílíte-li věci nesmrtelné, čím více věci smrtelné!“ A jinde je napsáno: „Každý apoštol přicházející k vám budiž přijat jako Pán. Nezůstane u vás než jeden den; v případě potřeby i druhý. Kdyby zůstal tři dny, je to lživý prorok. Odcházející apoštol si nevezme nic než chleba (na cestu) do místa, kde bude nocovat; žádal-li by stříbro, je to lživý prorok ... Kdo by v duchu řekl: „Dej mi peníze“ nebo něco jiného, neposlechněte ho; řekne-li však, že se má dát jiným, kteří jsou v nedostatku, nechtěj nikdo nesoudí.“ A o prorocích je psáno: „Každý pravdivý prorok, který se u vás chce usadit, je hoden své stravy. Tak, jako pravý učitel, i on je jako dělník hoden své stravy. Každou prvotinu plodů lisu i humna, skotu i skopců vezmeš a dáš prorokům, ti jsou totiž vašimi velekněžími. Nemáte-li proroka, dejte to chudým. Připravíš-li pokrm, vezmeš prvotinu a dáš je podle přikázání. Podobně, když otevřeš džbán vína či oleje, vezmeš prvotinu a dáš prorokům. Vezmeš i prvotinu peněz a oděvů a vší věci a dáš ji podle přikázání, jak se ti uzdá.“

Přestože je zde navržena **podpora proroků** z prvotin sklizně, ostatní soudobé spisy o podobné praxi mlčí; je tudíž možno tento návrh považovat za ojedinělý. Církev pak vyučovala především o **almužně**:

„Nechť se zapotí tvá almužna v tvých rukou, než poznáš, komu ji dáš.“ Na dalším místě je psáno: „vaše modlitby a almužny a všechny skutky dělejte tak, jak je to v evangeliu našeho Pána.“ A v knize „Pastýř Hermův“ je zapsáno: „Čiň dobro a z (výtěžku) své námahy, který ti Bůh dal, dej prostě všem, kteří trpí nedostatkem; nerozmýšlej se, komu dáš a komu nedáš. Dej

všem: Bůh totiž chce, aby bylo dáno všem z (jeho) vlastních darů. Ti, kteří přijímají, vydají počet Bohu, proč vzali a na co, ti, kdo vzali v nouzi, nebudou souzeni, kdo vzali pokrytecky, budou potrestáni. Dávající je tedy nevinen, jak přijal od Pána službu k vykonání, vykonal ji prostě a nijak nerozsuzoval, komu dá a komu nedá. Taková prostě vykonaná služba se stala u Boha slavnou.“ A dále je napsáno: „Za pole tedy kupujte soužené duše, jak kdo může, a staňte se o vdovy a sirotky a nepřehlížejte je, a všechno své bohatství a všechna zařízení, která jste přijali od Boha, spotřebujte na takovéto pole a domy.“

V **Nikodémově evangeliu** čteme o desátcích Ježíšových rodičů: „Vím, že jeho rodiče jsou bohabojní, dodržují modlitby a třikrát ročně odevzdávají desátek.“ Nikde se v tomto apokryfním spise však nesetkáme s požadavkem, aby je křesťané v této praxi následovali. Rovněž další **novozákonní apokryfy**, jako například evangelium Koptické, Židům, Egyptanům, Ebonitům, Filipovo, Mariino, PseudoMatoušovo, Petrovo, Tomášovo, Jakubovo, Vyprávění Tomášovo, Pilátův dopis, Dopisy Krista a Abgar, Skutky Petrovy, Pavlovy, Janovy, Ondřejovy, Tomášovy, neučí křesťany odvádět desátky.

Svědectví prvních církevních učitelů se shodují v tom, že v rané církvi nebyly dávány desátky, ale pouze dobrovolné dary. Nikdo proto nebyl kárán či napomínán za to, že dal málo, anebo nic. **Justin** (100-167 po Kr.) napsal:

„Majetní a ti, kdo chtějí, dobrovolně dávají, co kdo chce, a co se vybere, uloží se u představeného. Ten pak podporuje sirotky, vdovy a ty, kdo mají nouzi kvůli nemoci nebo z jiného důvodu; a také vězně a cizince, kteří žijí mezi námi: zkrátka, stará se o každého, kdo je v nouzi.“

Aristides (117-134 po Kr.) píše v Apologii k císaři Hadriánovi o obětavosti křesťanů:

„Ten, kdo má, dává bez zábran tomu, kdo nemá ... a slyší-li někdo o ně-

30 ZÁPAS O DUŠI

kom, že byl kvůli jménu Kristovu uvězněn nebo jat, starají se všichni, kde jen možno, aby ho vykouplili. Je-li mezi nimi někdo nuzný a chudý a nikdo zrovna nemá přebytek na rozdání, postí se dva tři dny, aby mohli pokrýt alespoň jeho potřebu jídla.“

Také u **Tertulliana** (155-222 po Kr.) je psáno o financích v církvi:

„Předsedají zkušenější, kteří se osvědčili ve víře. Je to důstojnost, která se nekupuje za peníze. Nic totiž, co je od Boha, se nedá koupit za peníze. I když máme jakýsi druh pokladny, neukládá se do ní poplatky, což, zač si možno koupit víru. Měsíčně tam ukládá skromný poplatek každý, kdo chce, jestli chce a jestli může. Nikdo není nucen. Přináší to každý dobrovolně. Jsou to jakoby uschované peníze. Vždyť neslouží k tomu, aby se z nich pořizovaly hostiny, při kterých se lidé přejírají a opíjejí, ale slouží k výživě potřebných, na pohřeb, k pomoci osiřelým chlapcům a děvčatům a opuštěným rodičům, nemocným lidem, těm, kdo se ocitli v neštěstí, odsouzeným do dolů, poslaným na ostrovy a do vězení ...“

Kléméns Alexandrijský (zemřel mezi r. 211-216) také neučil křesťany dávat desátky a ve své knize „Pobídka Řekům“ píše:

„Sebe sama pak nabídní jako první sklizeň Bohu, abys nebyl jen Božím dílem, ale i jeho radostí.“ a dále říká: „Přestože nic nepotřebuje, odevzdejme Bohu vděčnou odplatu za naše dobré bydlo, jakoby „nájem“ ze zdejšího pobytu. Za trochu víry ti celou zem dává k obdělávání, vodu k pití a jinou k plutí, vzduch k dýchání, oheň jako služebníka, svět jako obydlí. Všechny tyto velké výtvary a dary ti pronajal za trochu víry!“

Ze svědectví těchto církevních učitelů je zřejmé, že kazatelé a starší neměli obživu ze sborových financí. V rané církvi totiž kazatelé většinou také tělesně pracovali (stejně jako ostatní křesťané) v běžných zaměstnáních.

Na chvíli nyní odbočme, neboť kromě Tertulliana, jenž psal o desátkách, které pohané obětovali v Kartágu Apollónovi a Římanů (ti je běžně odváděli státu), se v tomto období setkáme s desátkami také v říši Perské, kde **král Šáhpuhr** (241-272 po Kr.) nařídil svému lidu i křesťanům žijícím v Persii:

„A budu od vás vybírat berni ve výši jedné desetiny z vašeho příjmu a z daně takto vybrané vystrojím vojsko, aby chránilo poddané.“

Nyní se již vraťme k ranému období církve, o němž Řičan píše:

„Nižší klérus si na živobytí vydělával občanským povoláním. Vyššímu kléru se ukládalo, aby byl živ z darů sboru bez pevného platu. Ale církve zpravidla nestačila uživit kněze a biskupy, takže i oni měli své občanské povolání, pokud nepocházeli z tak zámožných rodin, že výdělek nepotřebovali.“

Chudá církve v prvních třech stoletích však byla mocným svědectvím okolnímu pohanskému světu svou štedrostí v poskytování pomoci chudým skrze almužny. Řičan o tom píše:

„Pozoruhodná byla charitativnost, která zůstávala ve vědomí církve nutným projevem jejího života. Křesťanská služba lásky, prokazovaná především potřebným údem církve, byla tím významnější, čím citelnější byl hospodářský pokles říše. Vedle peněžních nebo naturálních darů znamenala mnoho služba žen chudým v jejich bytech, vězňům pro víru v žalářích, pohostinnost k cestujícím bratřím. Služba lásky tedy nezůstávala jen věcí diakonů a sborových vdov. Do sborové pokladny chudých se shromažďovaly dobrovolné měsíční příspěvky, oběti při Večeři Páně, často velmi značné dary při vstupu do církve. Jindy se sbíralo na výkupné pro válečné zajatce nebo na podporu chudších sborů. Pravidelně se ze sbírek vydržovali chudí, vdovy, sirotci, nemocní, ale i klerikové a sborové vdovy. Již ze židovské morálky pronikala ovšem do křesťanské dobrovolnosti myšlenka záslužnictví a předpoklad, že

almužnami lze vyvážit spáchané křivdy.“ A dále píše: „V čele sborů stáli často lidé velkoryse dobročinní. V okolí se podívali počtu chudých a vdov, které církev podporovala, i výši darů, které členové sboru k tomu účelu věnovali.“ V jiné knize také napsal: „Ba v církvi se stávalo, že otrok byl presbyterem sboru. Lidé vážně soudící museli tím vším být zaujati. K tomu viděli, že křesťané, Inouce k sobě navzájem, prokazovali potřebným údem lásku skutkem v podivuhodné míře. Péče o chudé a nemocné bratry o vdovy a otroky ve sborech byla soustavně rozvíjena. Jednotlivci věnovali na ni velké sumy. Římský sbor udržoval kolem r. 250 na 1 500 chudých, vdov a dětí. Když měl římský sbor vykázat, jaké má poklady, diakon Vavřinec předvedl podporované chudé a pravil městskému úředníkovi: To jsou poklady církve! Ale při tom křesťané neváhali pomoci komukoliv, kde byli s to přispěti službou nebo darem. Pomáhali nesobecky, ne aby si koupili přízeň lidu. Působila v nich láska, ta nejvydatnější pomocnice kázaného slova. To strhovalo. Lecterý pro Krista nově získaný při křtu věnoval veliký díl svého jmění církevní dobročinnosti, aby projevil svou vděčnost za to, co v církvi nalezl, a aby se připojil k jejímu dílu lásky.“

V roce 313 po Kr. **císař Konstantin** vydal tzv. Milánský edikt. Křesťanství se stalo povoleným a rovnoprávným náboženstvím a církev na jeho základě mohla již vlastnit, dědit a jakkoliv nakládat s majetkem. Konstantinovo darování bylo základním kamenem, který doposud homogenní církev začal dělit na klérus a lid. Fröhlich o tom napsal:

Muselo se přitom projevit jako výhoda, že křesťané nepředstavovali nějaký neorganizovaný dav věřících, ale že byli vedeni biskupy a kněžími. Ty si vybral za svoje adresáty. Poprvé se zvláštní postavení kněží, kteří si doposud vydělávali na živobytí vykonáváním nějakého zaměstnání, ukázalo v zákoně, kterým byli osvobozeni od živnos-

tenské daně: „Je přece jisté, že zisk z práce svých rukou dávají chudým.“

Rozhodnutí biskupa ve sporech mezi křesťany mělo nově také právní platnost. Biskupský úřad se od té chvíle pro mnoho lidí stal cílem jejich kariéry. Na sněmu v **Antiochii** v roce 341 proto musela být přijata ustanovení, která měla čelit zneužívání církevního jmění:

„Kněžími a diakonům, kteří jsou s biskupem, musí být zřejmo, co náleží církvi, aby věděli, co tvoří církevní majetek; před nimi nic nemá být skryto, aby bylo v případě smrti biskupovy známo, co náleží církvi, a aby nedošlo ke ztrátě ... Biskup má právo nakládat s církevním majetkem, aby mohl rozdělovat dary všem potřebným ... sám at' si bere vše, čeho potřebuje ... avšak jestliže se tím nespokojí a použije církevního majetku pro své soukromé cíle a bude z něho nebo z příjmů z půdy těžit bez vědomí kněží a diakonů a odevzdá správu majetku svým blízkým přátelům, příbuzným, bratřím nebo synům, musí se zodpovídat před provinciálním sněmem.“

Období po Konstantinově obrácení zhodnotil **de Rosa**:

„Cena, kterou křesťanství zaplatilo za Konstantinovo obrácení se k víře, byla ztráta čistoty. To, že tak cynicky využil Krista, a skutečnosti, že s tím každý včetně římského biskupa souhlasil, znamenalo naprosté zfalšování evangelického poselství. Evangelium byly cizí mocenské a dobovačné touhy a metody, jak je uskutečnit. Od té doby se katolicismus rozvíjel na úkor křesťanství a Ježíše, který nechtěl mít žádný podíl ve světě moci a politiky, který se raději nechal ukřižovat, než by komukoli vnucoval své názory.“

Eusebius Caesarejský (zemřel r. 340 po Kr.) cituje ve svých Dějinách církve dopis biskupa Dionysa, který chválí římské křesťany:

„Od počátku bylo vaším zvykem činit nejrůznějšími způsoby dobro všem bratřím, posílat příspěvky do mnoha kostelů ve všech městech, na někte-

32 ZÁPAS O DUŠI

rych místech ulevovat v chudobě potřebným a zvláště pomáhat bratřím v dolech ...“

O desátcích se Eusebius zmiňuje jen v souvislosti s Josefovým spisem Židovské starožítosti, v němž je popisován boj židovského kněžstva a levijců o desátky. O křesťanských obětech našemu veleknězi Ježíši říká:

„Po pravici stojí nejvyšší velekněz všech, sám Ježíš, jednorozený Boží. Přijímá vonící kadidelnici a nekrvavou duchovní oběť modlitby a s radostnou tváří a se vztaženými rukama ji přináší svému nebeskému Otci ...“

Zamyslíme-li se nad těmito citovanými místy, potom musíme konstatovat, že po více než tři století Bůh bohatě žehnal církvi, která vůbec nedávala desátky; ve světle této skutečnosti jsou některé současné doktríny, tvrdící, že neplatičí desátků jsou prokletí, již více neudržitelné. Rovněž křesťanští hlasatelé teze o „požehnaném dávání desátků“ však budou muset tváří v tvář těmto skutečným čelit otázce: „Proč by měli křesťané dávat desátky, když je raná církev nepraktikovala a navíc se jednalo také o oběť, kterou pohané přinášeli svým modlám?“

V dalších stoletích již začínala církev pošilhávat po židovských desátcích, přesto působili v církvi někteří Boží služebníci, jejichž postoj k majetku byl příkladný:

Sv. Jeronym (340-420 po Kr.) byl znám důrazem, který kladl na studium originálních biblických textů. Dodnes se zachoval jeho překlad Bible do latiny Vulgáta. K otázce financování kněží napsal:

„Sluší se ony duchovní vydržovati z přidělu Církve, jimž majetek rodičů a příbuzných ničím nepřispívá. Ti však, kteří mohou býti vydržováni z majetku rodičů nebo z vlastního jmění, berou-li to, co je chudých, pášou svatokrádež a jí podléhají.“ A o majetku kněží napsal: *„Recké kléros sluje latinsky úděl, pročej slují klerici, buď poněvadž jsou z údělu Páně, nebo že sám Pán je údě-*

lem, to jest podílem kleriků. Kdo však má Pána, nic nemůže míti mimo Boha. Má-li však zlato, stříbro, statky, rozmanité nářadí, s těmito podíly Pán neráčí býti jeho podílem.“

Sv. Ambrož (340-397 po Kr.) byl význačným církevním učitelem. V roce 374 se stal biskupem v Miláně a po vysvěcení rozdal všechn svůj majetek chudým. O jeho postoji k majetku je psáno:

„Když potom Gótové při svých loupeživých nájezdech odvlékali mnohé křesťany do zajetí, nechal Ambrož rozdat bohoslužebné náčiní, aby je mohl vykoupit. Jeho ariánští protivníci mu tento čin veřejně vytýkali. Ambrož jim odpověděl, že vysluhování Božích tajemství nevyžaduje zlato: „Je lépe, budeme-li chovat Pána v našich srdcích než ve zlatě. Ten, který vyslal své apoštoly bez zlata, ten shromáždil i církev bez zlata. Církev nevlastní zlato, aby je hromadila, nýbrž aby jí pomáhala v době nouze ... neřekl by ti snad Pán: Proč jsi strpěl, aby tolik ubohých umřelo hladem? Měls přece zlato. Kdybys za ně raději nabídl pokrm.“ Dále také řekl: „Pokud se císaři zachce našeho pozemkového majetku, inu dobrá, má moc jej zkonfiskovat. Nikdo z nás se proti tomu nepostaví. O naše chudé může být bohatě postaráno sbírkami.“

Díky těmto zmínkám víme, že ještě ve 4. století mohli být z výnosu pozemkového majetku církve podporováni chudí. Ambrož během své služby sepsal 29 spisů a množství dopisů a svými kázáními přispěl k obrácení sv. Augustina.

Sv. Augustinus Aurelius (354-430 po Kr.) se ke Kristu obrátil v roce 387. Za svého života sepsal velké množství křesťanských spisů; jeden jeho spis je ale protižidovský. Byl vysvěcen na biskupa v městě Hippu a později proměnil své biskupské obydlí v klášter, kde s ním žili další kněží v naprosté chudobě. Všechny věci měli společné a z jejich psaného řádu citujme známou větu: *„A neříkejte, že někdo z vás*

má něco vlastního.“ Augustin však byl zároveň jedním z prvních učitelů, kteří považovali starozákonní nařízení o desátcích za platné i pro křesťany:

„Desátky se požadují jako povinnost; a kdo je nechtějí dávat, uchvacují cizí věci.“ A jinde napsal: *„Ze žoldu, z obchodu a z řemesla odevzdávej desátky.“*

Sv. Benedikt (480-543 po Kr.) založil za svého života na 12 klášterů, kde jeho učedníci žili v chudobě. V jeho řeholi se píše o postoji k majetku:

„... aby nic nepovažoval za vlastní, žádný předmět ani knihu, tabulku, pero, vůbec nic, nakolik se sluší na člověka, který není pánem ani svého těla ani své vůle.“

Církev pod vlivem milánského ediktu brzy zapomenula na Kristova slova: *„Prodávejte statky své a dávejte almužnu.“* Kněží si začali osobovat právo také na většinu církevních darů. Říčan o této zásadní změně píše:

„Od konce 5. stol. se stalo pravidlem, že z příjmů církve, jež se soustředily v ruce biskupových a bývaly dosud určeny v první řadě chudým, čtvrtinu pobíral biskup, čtvrtinu ostatní klérus, čtvrtina připadla na udržování církevních budov a na podobné běžné potřeby. Jen čtvrtina pravidelných příjmů zůstávala pro chudé.“

A potom některé biskupy napadlo, aby se starozákonní desátky zavedly i pro křesťany.

– Jiří Doležel, *Dějiny desátek* –
Knihu lze objednat na čísle:
596.740.524 nebo elektronicky:
jiri.dole@seznam.cz

DOKTRINÁLNÍ NEVYHRANĚNOST

*Milá sestro,
děkuji za Vaši odpověď. V mnohem s Vámi souhlasím. Doktrinální nevyhraněnost je v ČR asi ve všech denominacích. Spíše se preferuje „lidová teologie“ a ve vyznavačských církvích se*

setkávám spíše s odporem k teologii jako k něčemu špatnému. Osobně se domnívám, že ČR a teologické fakulty ETF i HTF jsou značně ovlivněny německým liberalismem. Dokonce i německá neoorthodoxie je spíše „náboženským atheismem“. Myslím, že v USA je situace odlišná a lze se zde setkat s mnoha špičkovými, i když v ČR málo známými teology s dědictvím prvního a druhého amerického probuzení. Díky negativnímu liberálnímu dědictví jsou zde lidé velice neochotní jasně formulovat své postoje a cítí se v tom ohroženi. O předstihu, o kterém píšete, jsem se přesvědčil také. Dokonce si myslím, že je ještě větší, než uvádíte. Na druhou stranu sledování vývoje v USA mi umožňuje v předstihu na některé věci reagovat. Pokud se párá oko na punčoše, je již pozdě jej honit, nýbrž je třeba udělat šev tam, kde k párání ještě nedošlo. Podle mého názoru církve, ovlivněna pozadím německého liberalismu, tak nemá žádnou obranu stavět se proti herezím z USA, které se mnohdy tváří velice biblicky a ortodoxně. Řadu let jsem se účastnil seminářů Společnosti pro studium sekt a viděl jsem, že pokud lidé nezaujmou jasný doktrinální postoj, není možné jakékoliv učení ani testovat, natož pak odmítnout.

S pozdravem,
– A.F. E-mail –

JSEM VDĚČNÝ?

- za všechny stížnosti, které posloučám na vládu, protože to znamená, že máme svobodu projevu
- za daně, které musím platit, protože to znamená, že mám stále zaměstnání
- za partnera, který noc co noc pomáčká přikrývky, protože nespí venku s někým jiným
- za nepořádek, který musím uklízet po oslavě, protože to znamená, že jsem obklopený přáteli

34 ZÁPAS O DUŠI

- za šaty, které jsou mi trochu těsné, protože to znamená, že mám dostatek jídla
 - za kupu prádla a žehlení, protože to znamená, že mám co nosit
 - za trávník, který je třeba sekat, okna, která je třeba umývat a okapy, které je třeba opravovat, protože to znamená, že bydlím ve svém domě
 - za volné parkovací místo, které je až na konci parkoviště, protože to znamená, že mohu chodit a že jsem obdařený i dopravními prostředky
 - za vysoký účet, který platím po večerech s blízkými, protože to znamená, že jsem štedrý
 - za únavu a bolavé svaly na konci dne, protože to znamená, že jsem byl schopný těžce pracovat
 - za otravný budík, který musím ráno vypnout, protože to znamená, že jsem ještě naživu
- a konečně ...
- za to, že mám přátele, kteří na mne myslí.

– Internetový folklór –

JE KRISTOVO EVANGELIUM PRAVDIVÉ?

1. Ježíš Kristus, tak, jak nám ho prezentuje Nový zákon a jak před námi vystupuje z Písma, je příliš jedinečný a významný na to, aby si ho novozákonní autoři vymysleli. Těmto zápisům dala povstat moc Ježíše Krista, jejich autoři tuto moc nemohli stvořit. Ježíš je mnohem významnější než kterýkoliv z jeho svědků, a žádný z nich se mu nemůže rovnat. Za těmito spisy stojí jeho existence, stejně jako za zprávou, kterou šíří tisíce hlasatelů, stojí velká globální událost. Cosi ohromujícího dalo povstat těmto rozmanitým svědkům, aby vyprávěli tyto senzační, různé, a přesto jednotné příběhy o Ježíši Kristu.

2. Nikdo ještě nevysvětlil prázdný Ježíšův hrob v nepřátelském prostředí Jeruzaléma, kde by Ježíšovi nepřátelé učinili cokoli, aby předložili jeho mrtvolu jako důkaz, ale nemohli. Nejranější pokusy zakrýt skandál vzkříšení byly zjevně v protikladu s veškerou lidskou zkušeností – učedníci nemohli ukrást tělo (Mt 28:13) a pak zasvětit své životy zvěstování slavného evangelia milosti na základě takového podvodu. Moderní teorie o tom, že Ježíš nezemřel, ale pouze ztratil vědomí a pak v hrobě prociťl, odvalil kámen a svedl své skeptické učedníky k víře, že byl vzkříšen jako Pán vesmíru, nemohou nikoho přesvědčit.

3. Cyničtí oponenti křesťanství se hojně vyskytli vždy tam, kde byla k dispozici řada očitých svědků, kteří mohli potvrdit Ježíšovo vzkříšení z mrtvých.

◆ *Poté se ukázal více než pěti stům bratřím najednou; většina z nich je dosud na živu, někteří však již zesnuli. (1. Korintským 15:6)*

Kdyby to bylo možné, byla by všechna taková tvrzení okamžitě usvědčena ze lži. Ale žádný takový případ není znám. V době, kdy byla tato klíčová prohlášení pronesena, bylo očitých svědků vzkříšeného Pána příliš mnoho.

4. Raná církev byla naplněna nezdolnou silou víry, lásky a oběti na základě skutečnosti Ježíše Krista. Charakter této církve, podstata evangelia milosti a odpuštění a neohrožená odvah mužů a žen, ochotných jít třeba až na smrt, vůbec neodpovídá hypotéze o masové hysterii. To s tím nemá nic společného. Na světě došlo k něčemu zcela skutečnému a majestátnímu a oni to velmi dobře věděli, byli si tím jisti a byli uchvázeni mocí, kterou to mělo. To „něco“ byl Ježíš Kristus, jak tito všichni dosvědčovali – dokonce i zpěvem – když umírali.

5. Proroctví Starého zákona došla ohromujícího naplnění v historickém Ježíši Kristu. Svědectví o tomto naplnění je příliš mnoho a jsou v dějinách novozákonní církve a v novozákonních

spisech příliš rozmanitá, přesná a promíšená, než aby mohla být vytvořena nějakým velkým spiknutím. Ježíš Kristus naplnil až do detailu desítky starozákonních prorocství, což potvrzuje jeho věrohodnost.

6. Svědkové Ježíše Krista, kteří napsali novozákonní evangelia a listy, nebyli naivní, nebyli to podvodníci ani šílenci. Vyplývá to jasně ze spisů samotných. Knihy Nového zákona nesou jasně známky inteligence, moudrosti, dospělosti a přesvědčivých morálních měřítek. Jako svědkové si zasluhují naši důvěru, zvláště když všichni podávají jednotně, byť rozdílným způsobem, zvěst o Ježíši Kristu.

7. Světový názor Nového zákona prokazuje mnohem větší smysl pro realitu než jakýkoliv jiný světový názor. Odpovídá skutečnosti nejen v otázkách lidského srdce, ale i ve svých tvrzeních o vesmíru, historii a Bohu, jak se zjevuje skrze přírodu a skrze svědomí. Někdo k tomuto závěru dojde po dlouhém uvažování, jiní mohou k tomuto přesvědčení dospět intuitivně, když si uvědomí, že ve světě, který znají, dává Kristovo poselství i Kristus hluboký smysl.

8. Když se díváme na Krista, jak je pravdivě vykreslen v evangeliu, vidíme z něj vycházet duchovní záři, která je sama sobě důkazem. Je to „světlo poznání Boží slávy“ (2K 4:6). Srdce, probuzené Duchem, vnímá tuto záři tak bezprostředně, jako otevřené oko vnímá světlo. Oko o světle nediskutuje, oko světlo vidí.

9. Když v evangeliu vidíme Boží slávu a uvěříme v ni, je nám dán Duch svatý, takže Boží láska může být „vylita do našich srdcí“ (Ř 5:5). Tato Boží láska – kterou poznáváme srdcem díky evangeliu o Tom, jenž za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní – nás ujišťuje, že naděje, vyplývající z důkazů, které jsme právě viděli, nás nezklame.

Kéž i vy prožíváte Kristovu pravdu a lásku,

Pastor John, Internet

DOBŘÁ NOVINA

Na první pohled se může zdát, že následující řádky vyjadřují naprostou katastrofu, která je spojena s náhlým ukončením českého a slovenského vysílání HCJB Hlasu And, pořadu Dobrá novina z jihoamerického Ekvádoru. Začneme po pořádku:

Během letošní 72. HCJB World Radio International Council Conference v Quito ve dnech 13.-18. září jsme se dozvěděli překvapivou zprávu, že české a slovenské vysílání na krátkých vlnách v září končí. Byli jsme vděční Pánu Bohu, že jsme téměř všichni, kdo se na vysílání a následné práci s posluchači nějak podílíme, měli možnost poděkovat zakladatelkám Dobré noviny sestře Kladenské (sestra Fialová) a Georjině Gonzales (Helena Kaplanová). Po 27 letech denního vysílání jsme společně připravili oznámení a během dvou minut a padesáti dvou vteřin jsme posluchačům oznámili, že vysílání končí. Důvod pro toto rozhodnutí vyplývá ze skutečnosti, že se nedostávají finanční prostředky pro celý euroasijský region. Protože jsme malá země s malým počtem obyvatel, byli jsme z úsporných důvodů „zrušeni“. Jen pro zajímavost, náklady i vysílání Dobré noviny se pohybovaly kolem 30 tisíc US dolarů ročně. (Pozn. redakce TWR, cena je za 2x30 minut vysílání denně – za tuto sumu se dá dnes uhradit celoroční pronájem satelitního segmentu nesrovnatelně vyšší kvality přenosu a to na 24 hodin denně!)

Děkujeme Bohu, že jsme nezůstali nepřipraveni. Již delší dobu archivujeme všechny pořady na webových stránkách. Dnes jsou tam stovky nejrůznějších pořadů, nejen ve zvukové, ale i textové podobě. Jakmile zdigitalizujeme archivní nahrávky, jsme ochotni posluchačům poskytnout audio kazety, takže se v žádném případě neodmlčujeme.

Děkujeme Bohu, že již několik let jednáme za HCJB World Radio s brněnskými pracovníky TWR o možnos-

36 ZÁPAS O DUŠI

tech satelitního vysílání. Prosíme čtenáře o modlitby, aby vedení HCJB World Radia v U.S.A. poskytlo potřebnou technickou výpomoc brněnským kolegům.

Děkujeme Bohu, že se představitelé HCJB World Radio, Trans World Radia a společnosti FEBA sešli v září na Floridě, kde prezentovali společný projekt rozhlasové spolupráce. V těchto dnech se scházejí znovu, tentokrát v Singapuru.

Modlíme se, aby nové možnosti spolupráce našich misí, pracovníků, bratrů a sester přinesly požehnání všem posluchačům a slávu našemu Pánu. Jsme přesvědčeni, že pokud jsou určité změny nutné, je nejlépe je provést bez zbytečných odkladů. Dobře víme, že tam, kde Bůh jedny dveře zavře, otevře další možnosti.

Kromě krátkovlnného vysílání se na naší práci nic nemění. Dál bude fungovat následná služba s čtenáři a posluchači, kterou vede Jindra, Gabi dál připravuje rozhlasové pořady pro budoucí (satelitní) vysílání; jinými slovy práce pro vás nám vůbec nebylo, spíše naopak. Dále máme k dispozici časopis Zápas o duši a internet – <http://www.hcjb.cz>. Stránky dále rozšiřujeme o nové služby. Posluchačům rádi zašleme kazety s dříve odvysílanými pořady.

Konference se účastnily Helena Kaplanová, Jindra Suchomelová, Gabriela Lauková, Dagmar Kukučková a Klára Steigerová.

– Za redakci HCJB Steigerovi –

Výňatek z dopisu, zasláního posluchačům rádia HCJB jako vysvětlení k rozhlasovému upozornění o ukončení českého vysílání HCJB.

Byl to pro všechny opravdový šok, když jsme se o tom dozvěděli na výroční schůzi HCJB. Nebyli jsme sami. Švédské vysílání skončilo již dříve a ruské se také přenáší „domů“. Před dvěma lety také skončilo japonské vysílání – bratr Ozaki, který tento program

založil, vysloveně plakal. Anglické a německé vysílání bylo velmi omezeno. Byly vyřazeny ty jazyky a země, ve kterých mají posluchači možnost zachytit jiné kvalitní křesťanské stanice, a dává se přednost zemím, kde tato možnost neexistuje. Můžete si představit, jak mne to vzalo, ale nezbyvá mi nic jiného, než děkovat Pánu za těch 28 let služby. Věřím, že v tom čase bylo mnoho posluchačů povzbuzeno ve víře, že mnozí přijali Pána. Pro mnohé byl program „Dobrá novina“ každodenní posilou. Děkuji Pánu také za to, že jsem vytrvala do konce, a ačkoliv se mnohdy zdálo, že práce byla nad moje síly, přece jsem se nevzdala. Nyní jsem Pánu vděčná za klidné svědomí a pokoj, že jsem poslechla to, co pro mne naplánoval, a teď už budu mít život klidnější a ne tolik stresu. Vám, milí posluchači, chci poděkovat za vaši vytrvalou spolupráci, za vaše dopisy a i těm, co nepsal, také za to, že jste pravidelně poslouchali. Nemohu vám doporučit nic jiného, než sledovat naše programy přes internet – máte-li tu možnost, a vám, kteří zůstáváte u rádia, abyste poslouchali TWR. Dá se výborně zachytit a má velmi kvalitní křesťanské programy. Tak se raduji, že vás tímto způsobem nenechávám opuštěné a bez duchovní posily a prosím Pána, aby vám dále žehnal a ve víře vás posiloval, aby nikdo z vás nesešel z té cesty, na kterou vás „Dobrá Novina“ uvedla.

Vzpomínky

Na rozloučenou chci ještě zavzpomínat na dobu, kdy mne Pán povolal, abych začala v HCJB české a slovenské vysílání. Když mi bylo 14 let, byli jsme na prázdninách v Československu a jeli jsme s bratranci na kánoích po řece až na přehradu. V noci se stanovalo a tam jsem viděla, s jakou touhou trampové „lovili“ na rádiích cizí stanice, včetně HCJB. Pak, krátce před tím, než jsme se vrátili domů, mi maminka řekla: „Ty máš ještě koruny. Tady někdo prodává nádherný vyšívání český kraj.

Nechceš si ho koupit?“. Moje přesvědčivá odpověď byla: „Ne! Já musím koupit český psací stroj!“. „Na co, prosím Tě?“ zeptala se maminka s velikým údivem. „Až dostuduji, budu dělat český program pro HCJB,“ odpověděla jsem s jistotou. A skutečně, ve 23 letech, po ukončení university, kdy jsem měla titul magistra v radiokomunikacích a školství, jsem jela na 3 měsíční kurz češtiny na Karlovu univerzitu v Praze. O této cestě samotné by se dalo napsat několik kapitol, jak mne Pán vedl a chránil od všeho zlého. Při této cestě jsem také navštívila TWR, které tehdy fungovalo v Monaku. Po návratu do Quity jsem nastoupila v HCJB. ... Začala jsem dostávat dopisy a když jich bylo 46 za rok (tyto první dopisy jsme si schovávaly jako poklad), vzala si maminka – s pseudonymem „sestra Fialová“ – na starost korespondenci, která v roce 2000 vzrostla na 8 530 kontaktů za rok. Z každého psaní jsme se radovaly a každý posluchač obdržel odpověď. ... Tak se s vámi, milí posluchači, loučíme a jménem všech spolupracovníků „Dobré noviny“ vás pozdravujeme a odevzdáváme do Boží ochrany. Kéž zůstanete Pánu navždy věrní. Jednou bude to nejslavnější setkání, až se obejmeme ve Slávě Boží.

– Helena Kaplanová, sestra Fialová –

DOPISY POSLUCHAČŮ

* Milé sestry v Americe i sourozenci v Praze,
zdravím vás já, Milan, nadšený příznivec křesťanského rozhlasového vysílání, a chci vám tímto moc poděkovat za dlouholetou práci v našem oddělení HCJB. Byl jsem vaším posluchačem jen asi osm až devět let, ale vaše pořady se mi staly nedílnou a neodmyslitelnou součástí mého duchovního života, zvláště v posledních třech letech mě doslova držely nad vodou, jak se říká. Měl jsem velice rád kázání bratra Metoděje, což byla svého času jediná, která

jsem měl možnost poslouchat. Také dětské a slovenské pořady jsem vždy očekával s velkou netrpělivostí. Nyní tedy to vše skončilo. Věřím, že tomu tak Pán chtěl, jinak by se jistě vysílalo dál. Budeme si my, posluchači, muset zvyknout, že vás už v éteru neuslyšíme. Já už jsem tím před pár lety prošel, když svou KV činnost ukončilo AWR Rádio Hlas Naděje. Ale zneklidňuje mě to, neboť i TWR dost omezilo a dál omezuje rozsah svého vysílání. Krátí se pořady v ruštině, které také vyladuji. Nemožu než složit svou naději v Pána, že On to vše má pod kontrolou.

Milan M.

HASTA LUEGO HERMANOS!

* Vážení a milí přátelé, drazí v Kristu! Vážení a milí Steigerovi, milá sestro Suchomelová!

Díky za dopis a QSL karty, na které jsem se vždy velice těšil, jakož i na veškeré zprávy z křesťanského světa. Jsem hluboce zarmoucen, že Dobrá novina a HCJB končí. Je to ta nejsmutnější zpráva, která přišla zároveň se zprávou, že končí i vysílač Svobodná Evropa, který jsem poslouchal od mých 15ti let. HCJB z Ekvádoru poslouchám cca od poloviny 80. let zcela pravidelně, od chvíle, kdy jsem dostal ten nejlepší krátkovlnný přijímač, který byl v té době na světovém trhu – SONY-ICF-2001 D, který mi z USA propašoval můj americký přítel, také velký a vášnivý lovec v éteru. Rádio se podařilo propašovat na Silvestra večer, kdy pasové i celní úředníci se věnovali více V. Menšíkovi v zábavném pořadu, než důkladné celní prohlídce, k našemu velkému štěstí a to bylo v roce 1987. Byl jsem tehdy na Ruzyňském letišti velmi nervózní, jak to dopadne, ale Bůh nám byl příznivě nakloněn, jako mnohokrát v mém životě.

Píšete, že je vám líto, že tak málo lidí poslouchá křesťanské vysílání. Já si myslím, že problém je hlavně v tom, že stále méně a méně lidí poslouchá na KV a více dává přednost poslechu FM.

38 ZÁPAS O DUŠI

Je mi moc a moc líto sester Kaplanové a Fialové a bratra Metoděje, jakož i všech dalších, kteří se na programech Dobrá novina po dlouhá léta tak obětavě podíleli. Dnes je velice málo lidí, kteří mají jen trochu lepší KV přijímač vhodný k poslechu trochu vzdálenějších stanic. Většina lidí, jak jsem sám zjistil, měla problémy s příjmem. V létě, nebo od jara do podzimu to šlo, v zimě byly problémy, ale to mají v tomto období všechny vysílače.

Mohu poslouchat každou sobotu a neděli ráno v 7 hod. křesťanské vysílání z Plzně na FM91.00 MHz a večer ve 21 hod.. To víte, že důkladnému a detailnímu biblickému výkladu Písma z Hlasu And se to nevyrovná ani v nejmenším. Je zde příliš mnoho písniček, které zbytečně zabírají drahocenný vysílací čas. Ale je mi jasné, že se snaží udržet posluchače poněkud pestřejší skladbou programu, mají na to také 60 min, HCJB na to mělo jen krátkých 30 min.

V tomto směru byla Dobrá novina nejlépe připraveným programem s biblickou tematikou a Vaše úvahy, bratře Steigere, byly také na velmi dobré úrovni a zvláště v dnešní době byly velice potřebné. Proto jen mohu velice litovat, že to vše skončilo. Drazí přátelé, moc vás všechny prosím, zůstaňte i nadále se mnou v kontaktu a čas od času mne informujte, co je nového v Ekvádoru, co drahé sestry Fialová a Kaplanová, bratr Metoděj a všichni ostatní. Moc vás prosím, vyřídte jim mé nejvřelejší pozdravy a přání všeho dobrého a stále pevného zdraví, taktéž i vám všem obětavým v pražské redakci.

A jak to bude s časopisem Zápas o duši? Mohu se ještě občas těšit na zasvěcené informace z Písma? Tento časopis má vysokou profesionální úroveň a v současné době není k dostání podobný, adekvátní Zápas o duši. Tak podrobný výklad Písma není v žádné jiné publikaci. Starý zákon potřebuje zasvěcený výklad, zvláště pro mládež. Moc vám všem děkujeme za dlouhá

léta obětavé práce, která vždy nebyla snadná.

Nikdy na vás nezapomeneme!
I já se s vámi pro dnešek loučím s přáním všeho dobrého a hlavně stále pevného zdraví. Nebud'te smutní, Vaše práce jistě nebyla zbytečná a věřme všichni spolu, že Pán na nás také nezapomene. My, co jsme starší generace, jsem měli dobrý základ v rodině a sám jsem sloužil každou neděli Pánu jako ministrant, již od mých 8 či 9 let, dokud nám v tom bolševická vrchnost nezabránila v 50. letech. Mějte se moc hezky a Bůh vám žehnej ve vaší záslužné práci.

S mnoha srdečnými pozdravy a Božím požehnáním,
Heřman M. s rodinou.

* Zdravím vás v Pánu Ježíši a přeji velká Jeho požehnání pro vaši mně tak milou rozhlasovou službu! Milování, v poslední době se děje něco, co mne velice silně začíná znepokojovat: jde o zrušení a omezování vašich vysílání. Pan i vy jistě víte, jak na vaší službě visím, a vzhledem k tomu, že kvůli práci v nepřetržitém provozu nemohu být na shromáždění každou neděli či středu, má pro mě Vaše služba o to větší význam a důležitost. Poslouchám co se dá a kdy se dá, abyste viděli sami, TWR vyladují v češtině, slovenštině, ruštině, běloruštině, ukrajinštině, polštině a španělštině, tedy 7 jazyků. A dělám to už asi dva roky, takže nedá se mluvit o nějaké touze vyniknout nebo se zviditelnit, ale má duše prostě doopravdy hladoví. V práci je to totiž velice náročné, jako asi u mnoha jiných sourozenců, ale pro mne doslova, po duchovní stránce zničující. Proto musím ten velký úbytek vnitřních sil nahrazovat tak vysokou mírou poslechu Vašich pořadů, už také pro tu omezenou možnost účastnit se všech shromáždění v našem sboru. Proto se tak plaším a říkám Pánu i vám, že vaši službu stále, i po nalezení loni svého nového duchovního domova – BJB

ZÁPAS O DUŠI 39

Kraslice – moc potřebuji! A chci také, abyste věděli, že jste denní součástí mých modlitebních přímlov a díkyvzdání Bohu! Ano, doslova denní, neboť myslím na vás stále! Mám jeden nápad, který ovšem není můj, nýbrž pochází od Vašich KOLEGŮ z ERF Wetzlar: tamní sourozenci totiž začali nahrávat krátké, asi tří minutové úvahy na svůj telefonní záznamník. Vytočím například 06441 957 55514 a ozve se mi hlas tamního španělsky hovořícího rozhlasového pastora, který přečte úsek z Bible, a pak k němu podá svou úvahu. Je to do těch tří minut. Pak ještě řekne, kam lze psát třeba své ohlasy, žádosti o různé materiály atd. a potom po tónu mohou posluchači sami nahrát svůj vlastní vzkaz, aniž by museli zavěsit a volat jinak, jak je ta úvaha oslovila, co by k ní dodali, no prostě, co jim kdo chce říci. No a myslím, že je to výborný nápad, využitelný i pro vás.

– Milan z Habartova –

* Moji milí,

ani nevíte, jakou jste mi udělali radost zásilkou nahrávek bratra Metoděje. Všechny jsem je už vyslechla a nejen já, ale jsou v oběhu a 2 jsem už i darovala dál a též chci poslat i na Slovensko té sestře, která si chtěla koupit rádio, aby mohla HCJB poslouchat. Už si ho nekoupí, když HCJB skončilo. Škoda, ale dá Pán a uslyšíme vás na TWR. Já teď ráno poslouchám v 7 hod. slovenské vysílání na krátkých vlnách a jinak v 9.15 hod na Proglase na VKV a někdy večer ve 22.15 hod. na středních vlnách. Jak se daří bratru Metodějovi? Je už zdravý? Jistě má už seniorská léta, a proto jeho služba je mi tak blízká, vždy mě hodně osloví. Z celého srdce mu děkuji, ať mu Pán i nadále žehná, dá mu potřebné zdraví i novou milost a moudrost ve službě. Myslím na vás všechny a vaši obětavou práci ve službě Pánu.

– Zdena Š., Újezd –
Dopis č. 2355

* ... Byla jsem velice zarmoucená, když jsem uslyšela z rádia, že HCJB Dobrá novina končí svoje vysílání. Tyto pořady mi moc chybí. Nemohu se s tím jaksí smířit. Jsem již stará a tak jsem mohla poslouchat pravidelně ... mám k vám prosbu. Můžete-li, pošlete mi prosím relaci z ...

Srdečně zdraví vaše sestra
– Marie P. –

DOBŘÁ NOVINA TWR

Rozšířené vysílání přes satelit

Myšlenkami se vracím zhruba o půl roku zpět. Listuji jarním vydáním zpravodaje Anténa a ožívují si v mysli, co všechno se událo v záležitosti našeho záměru vysílat 24 hodin denně přes satelit. A zjišťuji, že změn je hodně.

Více než rok probíhala diskuse mezi českou a slovenskou redakcí na straně jedné a evropským vedením TWR na straně druhé. Tento dialog skončil v červenci letošního roku tam, kde na jaře roku 2001 začal. Trošku k naší lítosti, trošku potvrdil náš původní záměr a hodně nás poučil. A protože už my sami musíme vzpomínat, vůbec se nedivím vám (čtenářům), že doposud nevíte, o čem píšete. Takže tady je velice stručná rekapitulace vzájemné vnitřní diskuse o našem záměru.

Na přelomu tisíciletí, tedy na přelomu let 2000 a 2001 jsme se s vedením slovenské redakce TWR dohodli na záměru rozšířit české a slovenské vysílání na celodenní. Společně vidíme jedinou ekonomicky dostupnou možnost pro tento záměr – využít satelitní technologie přenosu. (Podrobnosti o důvodech pro toto řešení jsme už psali v těchto zpravodajích v roce 2001 a letos na jaře.) O tomto záměru informujeme vedení TWR Evropa, které pro nás zosobňuje ředitel pro střední a východní Evropu George Cooper. Je překvapen a zdá se i nadšen tímto záměrem. Vysvětlujeme mu, že hodláme

40 ZÁPAS O DUŠI

využít satelitu, který využívají i jiné české vysílací subjekty (na Slovensku je tato technologie zatím nevyužívána). Satelitní přenos je relativně levný a navíc, lidé poslouchající jiné české satelitní stanice by se automaticky stali případnými posluchači i vysílání TWR. (Pozn. pro vaši informaci: nad Evropou je „zavěšeno“ několik komerčních satelitů, které jsou k tomuto účelu využitelné, ovšem Česká republika má přímý vstup pouze na jeden z nich. Přístup na ostatní satelity je už věcí komplikovanějšího „zahraničního obchodu“ a také podstatně dražší. Např. jen TWR v Evropě používá jiné 3 satelity a přistupuje na ně buď z Bratislavy a na jiné zase z Anglie – je to obchodně i technicky komplikovaná záležitost.) Zanedlouho dostáváme od George Coopera informaci, že TWR Evropa má ještě některé volné satelitní linky, které bychom mohli využít. Tato informace je později doplněna o další zprávu, kdy se dozvídáme, že evropské vedení TWR chce zřídit jeden satelitní kanál pro země střední a východní Evropy a my (Češi a Slováci) můžeme využít převážnou většinu dne. Při příležitosti fóra ředitelů všech evropských i světových redakcí TWR na jaře 2001 i na jaře 2002 jednáme o technických i ekonomických detailech. Cena, za kterou je nám od TWR-E nabízen pronájem vlastní satelitní linky včetně dalších služeb, je někdy přijatelná, jindy astronomicky vysoká. Tato jednání probíhají více než rok, podmínky ke spolupráci ze strany TWR-E se neustále mění a to docela zásadním způsobem. Trpělivě čekáme a jednáme několikrát dokola, protože tato varianta má i své výhody, zejména v administrativní, legislativní a technické problematice ... Nicméně čas běžel a vzhledem k vývoji dlouhodobé debaty se nedalo očekávat, že by se v dohledné době dosáhlo nějakého přijatelného řešení vzájemné spolupráce i s TWR-Evropou. Proto nejvyšší orgán TWR-CZ, správní Rada, odeslal oficiální depeši řediteli TWR-Evropa s prosbou o definitivní stanovis-

ko k měsíci červenci tohoto roku. Na základě toho jsme obdrželi oficiální dopis se sdělením, že TWR Evropa nám nemůže nic nabídnout, pouze prodat zahraniční satelitní linku za 250 tis. USD ročně (7,75 mil Kč) pro nepřetržitý provoz, případně méně vysílacího času za odpovídající menší částku. Vzhledem k tomu, že v České republice je cena za tuto službu přibližně 7 krát nižší, bylo rozhodnuto.

V polovině letních prázdnin jsme tedy věděli, že jsme tam, kde jsme byli v lednu 2001. Ředitel TWR-Evropy nám popřál vše dobré pro náš záměr a George Cooper hledal možnosti, jak nyní pomoci co nejrychleji uvést v život záměr, který se o rok a půl zdržel. Jsme však přesvědčeni, že zdržení přineslo prostor pro lepší připravenost a během této doby se udály zase jiné skutečnosti, které mají nemalý vliv ve prospěch rozšířeného vysílání. Patří mezi ně především zpráva ředitele slovenské redakce TWR, který nás tento měsíc informoval o otevření slovenského satelitního trhu. Co to v praxi znamená? Především to, že onen zmíněný satelit, který využívají české subjekty, může nyní využívat i Slovenská republika a má na něj svůj vlastní přístup. Tato skutečnost sama o sobě by ještě tak mnoho neznamenal, kdyby slovenská strana neměla také své ceny za satelitní služby. Ceny na Slovensku jsou ještě nejméně o polovinu nižší než v České republice a to už je důvod k další rozvaže. V polovině října jsme se dohodli s vedením TWR-Slovakia na možnosti provozování společného vysílání zatím nejlevnější slovenskou cestou. Zůstává nedořešeno poměrně drahé mezinárodní spojení mezi Brnem a Bratislavou (což by ale v případě české varianty bylo stejné, jen by šel signál opačným směrem). Tímto problémem jsme se zabývali na jednání s telekomunikačními společnostmi při příležitosti mezinárodního veletrhu INVEX v Brně. V době uzávěrky tohoto zpravodaje ještě nebyly známé výsledky.

Původní předpoklad zahájit celodenní vysílání 30.3. 2003 nechceme v této situaci brát jako definitivní. Musíme respektovat okolnosti, kterými jsme (třeba i nechtěně) vedeni a přijímat je v pokoře před Boží svrchovaností. To, co je na nás, se snažíme dělat v poslušnosti výzvy Pána Ježíše ke zvěstování evangelia tak, aby strategický zájem rozšiřovat Boží slovo k co největšímu počtu lidí byl uskutečněn. Současně chceme být dobrými hospodáři se svěřenými prostředky a neutápět finance tam, kde to není nutné. Je tedy docela možné, že termín zahájení celodenního provozu bude posunut, ale nemělo by to být o více než o půl roku.

V této nelehké situaci potřebujeme nejvíce pokoj, rozvahu, dostatek energie a především Boží požehnání a ochranu nad celým projektem. Jde přece o to, aby tato práce byla Bohem použitelná, aby na náš první krok mohl Bůh navázat svou milostí, vypůsobit v srdcích posluchačů touhu po Jeho Slově a proměnu srdcí, vyjádřenou obrácením se k Pánu Ježíši Kristu, ochránci lidských duší. Zůstalo-li by vše jen na nás, mohli bychom mluvit a mluvit a mluvit, slova by hněla a hněla a hněla ... Bůh je ten, který zasetému slovu dává vyrůst v nové ratolesti přinášející ovoce. Přesně o takovou vzájemnost usilujeme!

TWR – Anténa 2/2002

NAKLADATELSTVÍ POUTNÍKOVA ČETBA

*Milí čtenáři ZODu!
Rádi bychom vám představili nově vznikající reformované nakladatelství.
Během studijního pobytu v Anglii jsem měl možnost na vlastní oči vidět, jaký vliv na svatost církve má biblicky zakořeněná kvalitní literatura. Bohatá historie reformované a puritánské literatury v anglických dějinách nesmazatelně vryla své stopy do života současné církve. Všeobecná znalost důvodů pro*

svou víru (1. Petrova 3:15) je daleko hlubší než v Českých zemích. A tady vidím ohromnou příležitost pro nás. Objevujeme nyní i zde v Čechách, na Moravě i ve Slezsku poklady, jež zaznamenali mužové víry naplnění Duchem svatým v zemích, kde se mluví jiným jazykem. Využijme pokladů reformované teologie, jež mají k dispozici v anglicky mluvícím světě, a použijme je na naší cestě víry za Kristem. Proto nyní vzniká nakladatelství Poutníkova četba. Časopis Zápas o duši již dlouhou dobu přináší svým čtenářům články s reformovaným pohledem. Vězte, že právě takový najdete i v knihách vydávaných nakladatelstvím Poutníkova četba.

V naší vydavatelské činnosti se chceme soustředit na několik oblastí. Jednak vidíme potřebu kvalitních komentářů k jednotlivým biblickým knihám, které by byly čtivé, srozumitelné pro širokou křesťankou veřejnost a zároveň věrné Božímu slovu. Tuto potřebu chceme naplňovat v edici Poutníkovy komentáře. Dalšími oblastmi jsou hlouběji tematicky zaměřené knihy nebo životopisy.

První dvě knihy z produkce Poutníkovy četby jsou právě připraveny a vy máte možnost alespoň malé ochutnávky. Obě knihy je možné objednat na níže uvedené adrese, telefonu, emailu či web stránkách. Kéž sám náš Bůh požehná k tomu, aby mnozí lidé v naší zemi měli užitek z práce Poutníkovy četby a vzdali Jemu samému slávu!

*Jan Suchý,
nakladatelství Poutníkova četba*

Základy a cíle nakladatelství Poutníkova četba

Nakladatelství Poutníkova četba si klade za cíl přinášet čtenářům knihy, které přiznávají slávu jedinému Bohu a pomáhají lidem v odkrývání a porozumění Božích pravd, jež jsou jednou pro vždy zjevené v Bibli a jež vedou každého člověka k pokání z hříchů a k víře v Pána Boha skrze Ježíše Krista. Praktickým dopadem takových knih je nejen

42 ZÁPAS O DUŠI

informovanost, ale především proměněný život obráceného člověka, jenž touží vést svůj život k Boží slávě, tedy v pravdě, morálně a ku prospěchu svých bližních.

Pevně věříme a vyznáváme, že Bible je tou nejlepší a nejdůležitější knihou, která kdy byla či dokonce kdy bude vydána. Věříme a vyznáváme, že je to Duch Svatý, který nám dává Bibli porozumět tak, jak sám Pán zamýšlí – v pravdě.

Věříme a rozumíme, že jsou také nástroje, které nám pomáhají lépe rozumět biblickým pravdám a uvědomovat si je v našem životě. Mezi jinými to jsou knihy. Knihy, které oslavují Boha Otce skrze činy Pána Ježíše Krista, jež nám oživuje Duch Svatý.

Bohu jedinému budiž sláva!
Poutníkova četba doporučuje:

John Benton:

Malachiáš – Vzdálení živému Bohu

- ✓ *komentář k poslední knize Starého zákona – Malachiáše*
- ✓ *čtivý, věrný Božímu Slovu*
- ✓ *pro osobní růst ve víře a porozumění Bohu a Jeho vůli*
- ✓ *pro společná studia ve skupinkách*
- ✓ *praktický pomocník pro kazatele*
- ✓ *přináší aplikace Malachiášova pro-roctví do životů dnešních křesťanů, neboť není napsán učencem zavřeným ve své studovně, ale kazatelem sloužícím ve sboru*

Thomas Goodwin, Benjamin Palmer:
Co se děje, když se modlím?

- ✓ *Co vlastně děláme, když se modlíme?*
- ✓ *Ke komu se máme modlit?*
- ✓ *Jaký je duchovní užitek z modlitby?*
- ✓ *A co modlitby, které nikdy nebyly vyslyšeny?*
- ✓ *Proč se modlit, když náš svět funguje podle přírodních zákonů?*

Na tyto a další podobné otázky velmi užitečně odpovídají dvě z velkých postav křesťanské historie – puritán Thomas Goodwin a americký kazatel předminulého století Benjamin Palmer.

Výše uvedené knihy je možné objednat na následující adrese:

Poutníkova četba

Spartakiádní 257/2

400 10 Ústí nad Labem

nebo na telefonu: 472.741.623

internet: www.poutnikovacetba.cz

e-mail: poutnik@poutnikovacetba.cz

NAPSALI JSTE NÁM

* *Vážení Kláro a Pavle, věrní služebníci Pána a bojovníci za Pravdu Boží.*

May the joy of Christmas be with you and fill your heart with warmth and love.

Přejeme vám oběma a celé rodině spolupracovníků „v zápase o duše“ Pánem požehnané Vánoce a Nový rok. My jsme stále ve vzpomínkách s vámi a věříme, že vám Pán požehná.

Vaši v lásce

– Hynek a Pandana, Austrálie –

Děkujeme všem za celoroční věrnost, modlitby a slova povzbuzení, vždy v pravou chvíli. I my za celou redakci přejeme každému z vás Boží požehnaní a ochranu.

V Jeho službách,
steigerovi, suhomelovi, Gabi, Vlada,
Mirka, Dáša ...

* *Vážený bratře, úvodem Vás zdravím. Váš časopis Zápas o duši čtu již několik let (ačkoli nepatřím k jeho odběratelům). Většina čísel se mi dostala do rukou různými cestami – někdo mi je půjčil v mé církvi či v zaměstnání – pracuji jako pečovatel v Armádě spásy. Témata, která v nich uveřejňujete, mi připadají aktuální a většinou se s nimi ztotožňuji. Přeji Vám proto v další činnosti mnoho Božího požehnaní a moudrosti od našeho spásitele Ježíše.*

Chci se na Vás obrátit s dotazem. V letošním roce jsem jako autor vlastním nákladem vydal knihu „Dějiny desátků“. Kniha má 141 stran a jejím té-

ZÁPAS O DUŠI 43

matem jsou desátky – jejich historie od vzniku v Egyptě a Babylonu, přes reformaci až po důkladnou biblickou studii tohoto tématu. V knize cituji z několika set historických pramenů, mým cílem je přitom ukázat, s jak širokým názorovým spektrem se lze v souvislosti s desátky setkat.

Do dnešního dne jsem prodal přes sto kusů této knihy. Reakce čtenářů na knihu je přitom většinou kladná. Protože však tato kniha neučí křesťany, že jsou povinni odvádět desátky církví, mám při její propagaci omezené a v některých církvích přímo zavřené dveře. Chci se proto obrátit na Vás, zda by bylo možno uveřejnit inzerát na tuto knihu ve Vašem časopise a zároveň Vás chci požádat o informaci o podmínkách inzercí. Pokud budete mít o knihu Dějiny desátek zájem, rád Vám jeden výtisk zdarma věnuji.

– Jiří Doležel – jiri.dole@seznam.cz

Redakce děkuje autorovi za knihu. Čtenářům ZODu přinášíme ukázkou na str. 28. Dějiny desátek jsou rovněž dostupné na internetu.

* Vážený pane Steiger,

Předem mého emailu Vás srdečně zdravím. Navštívil jsem vaše webové stránky (HCJB World rádio) a musím vyslovit, co se týče OBSAHU, uznání a pochvalu. Co mě však nejvíce potěšilo, tak to, že jsem si mohl důkladně prostudovat v textové podobě Vaše přednášky, které jsem poslouchal v minulých letech na rádiu Proglas. Ať už je to pojednání o Nutnosti Boha, Trojjedinosti atd ... Chtěl bych Vás poprosit o umístění textové podoby šestidílné přednášky věnované právě Trojjedinosti (1. Úvod, 2. Člověk, 3. Prostor a čas, 4. Hmota a světlo, 5. Světlo, 6. Závěr). Tu máte na Vašich stránkách pouze v audio podobě. (Již i v textu, pozn. ZODu)

Chci Vám také sdělit, že pojednání o nutnosti Boha je velice fundovaně rozepsané a stejně velice logické argumenty jsem objevil v knize Útěcha mé duše od Giovanniho Savonaroly. Vy-

borně pojednání je věnováno tématu Blaze chudým a plačícím. Ocenil bych velice umístění Vašich textů o Trojjedinosti pokud možno co nejdříve. Chtěl bych si je pečlivě prostudovat. Rád budu vaše stránky doporučovat svým kamarádům, kteří se alespoň trochu zajímají o duši a ducha člověka (o hodnoty a věci, které nejsou vidět pouhým zrakem), a ne jenom o materialistickou podobu a hodnoty světa, který nás totálně obklopuje a ve kterém musíme (fyzicky) žít. Přeji Vám upřímně do další práce Boží požehnání, vedení Duchem svatým a také co nejvíce návštěv Vašich webových stránek.

S pozdravem a ZDAR BŮH
Roman Č., Brno

* Vážený Steigerovi,
mám od vás několik sešitů posledních čísel vašeho časopisu „Zápas o duši“. Ani nevím, odkud jste získali moji adresu. Kdysi před mnoha lety mě někdo informoval o křesťanském vysílání z Ekvádoru a napsal jsem tam tehdy o podrobnější údaje, ale protože jsem na svém radiopřijímači vysílání nikdy nezachytil, ztratil jsem zájem.

Rozhodně je váš časopis přínosem. Jsou v něm řešena aktuální témata z biblického hlediska a je zřejmé, že máte k dispozici velmi dobře informované zdroje. Ani se mi nezdá, že by články v něm obsažené byly příliš těžké na pochopení, jak vám napsala jedna čtenářka. Líbí se mi, že každý problém kladete do světla Kristova evangelia, které je samo o sobě aktuální v každé době a pro každého ...

Srdečně vás zdravím a přeji vám všecko dobré.

– Rostislav K., Praha, dopis č. 1700 –

* Moji milí v Pánu sourozenci, Steigerovi!
Skoro vás ani neznám osobně, ale mám vás ráda víc jako sebe sama. Vy posíláte tak pracné dílo a co já? Chtěla bych vydat svědectví o velké Boží milosti a Jeho vědomosti a znalosti srdce

44 ZÁPAS O DUŠI

každého člověka. Zná tedy i srdce té milé paní Zdeňky Š., dopis č. 1261, který jste v čísle 73 otiskli. Mrzí mne, že ji neznám, i když mi bude letos 90 let. Ale toužím jí ukázat cestu do nebe. Ale kde ji najdu? Minulý týden jsme se vrátili z dovolené a můj vnuk mne vzal domů a časopis ve schránce si první vyndal, prohlédl a zaradoval se, že i v Karviné ho také najde. To je ten vnuk, který mě jednou dokázal potěšit v mé starosti v tak neobyčejném Božím jednání se mnou. Teď mně strčil do ruky peněžní obnos, že je to Steigerům i s pozdravem. Tak vám to posílám ...
– Františka, L. Brno, dopis č. 1675 –

* Chci moc poděkovat za poslední ZÁPAS O DUŠI. Našel jsem tam mnoho velmi povzbudivých věcí, zvláště mne uchvátil článek pana Svato-pluka Karáska o Dáblovi. Pište o věcech, které my katolíci „cudně“ skrýváme a mlčíme o nich jako ryby.
Žehnám P. P. D.

* Drazí manželé Steigerovi, předem dopisu vám velmi děkuji za vaši požehnanou práci a za Zápas o duši, který s manželkou i přáteli pravidelně čteme. Prosim o změnu adresy ...
– V. H. –

* Pane Steiger,
četla jsem Vaši knihu „Zápas o duši“. Byla to jedna z těch, které mi na začátku víry napomohly proniknout do tajemství víry a poznání našeho Pána Ježíše. Ráda bych se na vás obrátila, abyste mi pomohl najít literaturu, kterou momentálně hledám. Moji nevěřící přátelé se začali zabývat východním učěním a konkrétně karmou. A já jsem jen těžko hledala argumenty, kterým bych jim mohla vysvětlit, že to, čím se oni zabývají, je blud a lež. Řekla jsem jim o Bohu svědectví, ale nedokázala jsem jim logicky některé věci vysvětlit. A že i léčitelská není od Boha, ale z jiného duchovního světa, to jsem jim taky nedokázala dostatečně vysvětlit. Vzpo-

mněla jsem si na Vaše články, kde logickým myšlením vysvětlujete existenci a nutnost Boha (i články na HCJB). Tak bych Vás chtěla požádat, abyste mi poradil nějaké zdroje, ve kterých bych se více dozvěděla o tomto učení a kde by taky bylo vysvětleno, proč je to lživé učení. Abych tomu sama rozuměla a abych o tom mohla říci těm mým přátelům.

Budu ráda, když mi pošlete třeba adresu vydavatelství a titul, kde si mohu literaturu objednat. Věřím, že o něčem, co mi napomůže v této situaci, budete vědět.

Ať Vám Pán Ježíš požehná v práci, kterou pro něj děláte.

Předem Vám děkuji.

S pozdravem Petra S., Zlín

* Drazí přátelé, Pavle a Kláro a Jindro, srdečně vás všechny zdravím s přáním Božího požehnání ve vašem díle i osobním životě, s vřelým díkem za ZOD, který mi pravidelně zasíláte, i když nejsem schopen prozatím přispívat. A tak vám všem alespoň děkuji za nás všechny nejobožejší, kteří z této duchovní potavy žijí, i když si ji sami nemohou dovolit. PRAVDA a LÁSKA jsou v tomto světě stále nedostatkové hodnoty, které se nedají koupit, ale kterých je třeba, a tak i ZOD je jedním polínkem, které pomáhá zapálit oheň pravdy a lásky v kruhu křesťanské jednoty bratří a sester. Vzpomínám na skautské táborové ohně, na jejich atmosféru pod klenbou nebes. Uspořádat křesťanské ohně pravdy a lásky by bylo dnes více než potřebné, vlastně nezbytné. A tak je alespoň zapalujeme ve svých srdcích propojení Božím dílem, sjednocení Božím slovem v Písmu a v dialogu křesťanských periodik, jako je ZOD. Se stejnou chutí čtu i rozdílně koncipovaný brněnský „Deník mladých“ a obě periodika využívám ke kázání evangelia. Ve zklamání a utrpení se mnoho lidí obrací k Bohu o pomoc, útěchu a naději, proto je nás třeba právě zde mezi trpícími ve věznicích. Exis-

tuje dokonce tajemná instituce „Vězeňská duchovní péče“, která snad spočívá v ustanovení kaplana dotovaného státem i věznicí – nebo snad je to souhrn duchovních aktivit, nevím. Ale věřící ve věznicích jsou vděční za vše – Boží slovo, křesťanskou literaturu i kulturu. Je zde již tradicí, že alespoň o Velikonočních a Vánocích zde zazní křesťanská písnička. Pět let vedu ve vězení zájmový kroužek studia Bible a zdá se, že mé působení brzy skončí ... Jako svědek Jehovův mám dostatek materiálu a studijních pomůcek k biblickému vzdělávání vysoké úrovně. Proč tedy ZOD a DM? Jestliže naslouchám Bohu, nemohu se uzavřít lidem. Říkám tomu literatura dialogu s názory lidí a lidovou tvořivostí ke slávě Boží – to, co je ve studijních pomůckách vyloučeno. Neuzavírám se tomuto dialogu, chodím kázat všude, kde nacházím ochotu k dialogu. Probíhá zde i pravidelné setkání se studenty teologické fakulty, ovšem na zcela jiné platformě. O Bohu se téměř vůbec nehovoří, studenti si s sebou ani nenosí Bibli. Spíše chodí naslouchat osobním problémům vězňů, zazpívat si trampské písničky. Nebyť závěrečného Otčenáše, nedalo by se poznat, že jde o duchovní akci. Na dotaz čerstvého ThDr.: „Proč vy, Svědkové, vlastně tolik kážete?“ jsem odpověděl velmi stručně: „A proč vy, studenti a absolventi, nekážete?“ A pak jsem mu vše vysvětlil z pohledu Písma, kterému věřím a snažím se podle něj žít ... Pracuji ve stísněných podmínkách, mou pracovním je má postel, (na 20 m² je nás 8, na jedno WC 16 vězňů), mám věčný nedostatek prostředků na psaní, ale pracuji naplno pro všechny, kteří jsou ochotni naslouchat a oslovují ty, kteří ochotu neprojevují, či se snaží oponovat. Některé materiály užívám stále v mnoha opisech, které rozdávám i rozesílám do jiných věznic ... Písmo nám říká, abychom trpělivě očekávali na Boha, ovšem to neznamená, abychom očekávali trpně. Sám Ježíš řekl: Jděte, čiňte, učte ... Ježíš neklade žád-

né intelektuální nároky, nezkouší nás ze znalosti Písma, ale promlouvá k našemu srdci, učí nás vnímat i soucítit, chápat prostou Boží moudrost přístupnou každému člověku bez ohledu na vzdělání a přijaté informace. Vyučuje nás základní schopnosti být člověku bratrem a ne škůdcem, tyranem a vrahem. Učí nás druhému naslouchat bez povýšenosti, vyučuje vstřícnosti, ochotě pomoci, lásce. Pokud bychom se povýšili poznáním a znalostmi, nebyli bychom schopni předávat lásku a pravdu Božího slova v Písmu. I na stránkách ZOD se občas objeví střet znalostí, názorů, postojů, často méně důležitých, než sama podstata Písma, vyvolávajících bouřlivý ohlas. Bylo by báječné, kdybychom takto bouřlivě reagovali na vlastní podstatné chyby a nedostatky, na které nás Písmo upozorňuje, a stejně nadšeně a bouřlivě se s nimi vypořádali. Ale to je trpělivá, soustavná, každodenní práce, pěstování křesťanské osobnosti v zrcadle Božího slova v Písmu. K tomu je třeba vytrvalosti a snahy, i vytrvalé netrpělivosti, abychom stále postupovali blíže k Bohu. Toto důvěrné sblížení přeji nám všem.

Mirek T.,
dopis č. 1648

* Milý bratře,
prosím, abyste mi přestal zasílat Zápas o duši. Co se týče důvodů, jsou pravděpodobně stejné jako u většiny ostatních, kteří Váš časopis v této době odříkají. Nikdy jsem nesympatizoval s Vaší snahou doplnit Bibli o augustiánskou gnózi, nicméně byl jsem ochoten tento „kalvinistický folklór“ tolerovat prostě proto, že mi byly blízké Vaše postoje v oblastech morálky, pohledu na společnost, politiku atd. – Stejně jako pro mne není obtížné tolerovat některé zvláštní postoje bratří z letničních sborů. V poslední době věnujete ovšem kalvinistické teologii tolik prostoru, že k jiným věcem se dostáváte jen okrajově. Tím pro mne Vás časopis ztratil význam.

46 ZÁPAS O DUŠI

Takže mi jej, prosím, již neposílejte. Třeba se najde někdo jiný, kdo jej bude moci využít. S přáním požehnání
– Petr H. –

* *Velice moc vás pozdravuji šalom alejchem, chtěl bych vám poděkovat a děkovat mohu i za vás stále, neboť je úžasné, že i přes různé těžkosti a problémy bez ustání bojujete a nevzdáváte se. I já se setkávám s různými lidmi, když jim nabízím k nezávislému přečtení ZOD. Nevím proč, ale vytváří se u mnohých z nich nezájem a negativní kritický přístup k jakémukoli číslu ZOD. Neznám jiný důvod, než všeobecná apatie ke všemu, kde je jen trošku cítit řád a charakter. Buď tak hodný a sděl mi, co je příčinou ať se nevrátím do něčeho, z čeho by se narodilo to, co nikdo nechce. Hodně moudrosti a Adonai vedení přeje*
– Karel S. –

Milý bratře Karle, nevidím do srdcí lidí. Tento nezájem a negativní kritický přístup zde vždy historicky byl. Jsem ten poslední, kdo by nutil kohokoliv, aby četl nebo dokonce přijmul teologii Svrchovaného Boha tak, jak ji chápali reformátoři. Žádné myšlenky nelze vnútit! Přiznám se, že nerozumím, proč lidé nechtějí prozkoumat jiné pohledy než sami zastávají. Vždyť my v ZODu studujeme i Strážnou věž, i mormonskou literaturu a vše ostatní, abychom byli v „obrazu“, abychom lépe chápali i naši teologii, kterou neustále testujeme. Největší problém vidíme v tom, že nám žádné biblicky podložené námitky vůbec nepřicházejí. Prostě NIC! Všechny námitky mých bratrů v Kristu jsou jen citová vyjádření jako, „kalvinistický folklor, nezastíraná povýšenost, militantní postoj, už mi nic neposílejte“ atd. Na to se nadá odpovědět. To jsou neuchopitelné „argumenty“, které ani argumenty nejsou! Proč mi někdo třeba nenapiše: Bratře Pavle, zastáváte teologii *vytrvalosti svatých*. Nemohu s Vámi souhlasit, protože verše x,y,z o které se opíráte

interpretuji úplně jinak, ve světle veršů a,b,c o které se opírám zase já. Verše x,y,z harmonizují s verši a,b,c takto ... Umíte si Karle představit, jaký bychom měli zajímavý vzájemný dialog? Věcný, biblický a bez emocí. Umíte si představit jak by z něho všichni čtenáři těžili, jak bychom si vzájemně tříbili biblické chápání, aniž bychom nutně přijímali pohledy jiných! Zatím jsme za 13 let existence ZODu ještě nedostali ani jeden dopis, který by věcně a biblicky, vyvracel naše stanoviska. Jenom my sami si vyvracíme naše dřívější stanoviska a nestydíme se za to. Stvořené bytosti, jako jsme my, se přece musí neustále měnit! Jen nestvořený Bůh je neměnný! Sám vím, jak osvobozující pocit je, když zjistím, že pro mne nový pohled, který zde byl už dávno, zapadá do celé Bible lépe než ten předchozí. To je posvěcování křesťanského života.

◆ *Stezka spravedlivých je jak jasné světlo [Kristus], které svítí stále víc, až je tu den. (Příslaví 4:18)*

Až do příchodu Páně bychom měli být stále více osvícováni Jeho slávou. Bez láskyplného biblického dialogu bude jen minimální posvěcování svatých. „Dynamika evangelia“ nevězí v tom, že by se evangelium měnilo jako událost. Evangelium je neměnné a pevné jako skála. Jeho zdánlivá „dynamika“ vězí totiž v proměnlivosti, v „dynamice“ nověstvořeného člověka. Znovuzrozený člověk je tou neustále se posvěčující „dynamickou“ událostí! Soustředění na Boha má vždy proměnlivý, vzestupný, poznávací, dynamický účinek. Soustředění se na člověka má vždy setrvačný statický účinek – nechuť k čemukoliv skrytému.

* *Milí Steigerovi, zdravím vás a chci znovu poděkovat za váš časopis. Těším se na každé nové číslo. K některým těžším tématům se za nějaký čas ráda vracím. Nad některými články musím přemýšlet opravdu déle, srovnávat s ostatními odkazy z Písma. Víím, že je to užitečné pro náš duchovní růst. Ještě se mi ale nestalo, abych*

kvůli některému článku chtěla ZOD odhlásit. Je mi líto, když se vzájemně napadáme, urážíme a nadáváme si do bludařů. Právě proto, že jsou to často těžší témata, měli bychom se učit naslouchat jedni druhým a nemít hned připravené odpovědi. Učme se pokoře a připusťme, že ten, kdo se mýlí, mohu být právě já ...

– Jana H., Hranice, Dopis č. 1863 –

* Vážení a milí,

děkuji za zaslání knihy Otázky. Je v ní hodně věcí, které sice znám, ale při různých debatách nevím, jak na ně odpovědět. Bude mi průvodcem při dalších rozpravách.

Není to dávno, asi tak v roce 1995, kdy mně Pán dal příležitost se k němu vrátit. Dostal se mi do schránky leták KPK a TWR. Zareagoval jsem a od té doby se datuje má cesta k Pánu. Dnes všechno měřím Biblí. Na všechny otázky, jak osobní tak duchovní, hledám odpověď v Bibli. Jestliže ji nenajdu, odmítám. Z tohoto důvodu odmítám církevní dogmata, poněvadž odporují Bibli. Také odmítám modlitbu růžence. Je to mechanické odříkávání. Odporuje také Pánovu „Při modlitbě nebudte jako pohané ...“ Díky ZODu a kursům Emaus jsem porozuměl i jistotě spasení a osvětlení mnoha problémů. Vždy jsem prosil Pána, aby mě osvětil, dal mi nalézt odpověď na moje otázky. Vždy jsem uspěl. Poslední byla transsubstanciace. Mátlo mě: „To číňte na mou památku“, a z 1. Kor. „Kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije“. Nepomohla mi ani kniha L.P. Křesiny. Je to tam psáno takovým způsobem, že to na mě bylo hodně složité. Knihu jsem dostal za 10 absolventských kurzů Emaus. Prosil jsem Pána, aby mi pomohl. Odpověď jsem sice nenašel přímo v Bibli, ale ve Slovníku biblické kultury, který jsem si kdysi koupil. Tam stojí, že transsubstanciace byla vyhlášena jako dogma v 16. století na Tridentském koncilu. V tom okamžiku se mi rozsvítilo a pochopil jsem, že Pán

přikázal slavit Památku Jeho smrti. Věřím, že při bohoslužbách je Pán přítomen podle Jeho zaslíbení: „Kde se dva nebo tři sejdou ve jméno mém, tam jsem já uprostřed nich“ ... Ještě jednou vám děkuji. Vítám každou příležitost, abych obohatil svoje vědomosti, i když až „na stará kolena“. Ať vám Pán žehná ve vaší práci. Se zájmem pročítám úvahy – arminismus/kalvinismus, ale závěr si dělám sám, podle toho, co mi „poví Bible!“

Váš věrný čtenář, Alois N., č. 2356

* Milí Steigerovi,

marně čekám na ZOD z měsíce října. Poslali jste mi knihu a dopis. Teprve pak jsem pochopila, že na rozloučenou (v redakci jsme byli přesvědčeni, že čtenářka odhlašuje). Je mi to moc líto. Váš časopis čtu jako snad jediný z křesťanských periodik od začátku až do konce. Já věřím, že Bůh nám dal rozum, abychom přemýšleli nade vším, co je nám dostupné z Jeho vůle.

Pocházím z křesťanské rodiny. Od malička jsem slyšela téměř každý den opakovaně několik veršů z Bible, většinou zkomoleně. Dodnes mi to zní jako prázdná slova. Bůh mi dal tu milost až po letech pochopit a přijmout jejich obsah a učí mě je naplňovat v životě. Dnes už vím, že žít podle Jeho slova není jen, jak jsem slýchávala: „To nesmíš, tam nesmíš, to musíš.“ V ZOD používáte slova, která mají hluboký smysl. Vede nedokonalého člověka k chápání Boží milosti a svrchovanosti. Byla bych moc ráda, kdybyste mě mohli vést i nadále ve své evidenci. Chci i dále přispívat ze svých prostředků k vašemu záslužnému dílu.

– Marie V., Prostějov, Dopis č. 2375 –

**Náš dopis nemá jiný smysl,
než jak mu sami rozumíte,
když ho čtete. Jednou,
doufám, dokonale pochopíte,
(2. Korintským 1:13)**